

BÁNYAMUNKÁS

A BÁNYA-, ENERGIA- ÉS IPARI DOLGOZÓK SZAKSZERVEZETÉNEK LAPJA - ALAPÍTVÁ 1913-BAN

J Ó S Z E R E N C S É T !

Szakszervezetünk száz éve

Emlékezés, 2013. szeptember 4.

A bányamunkások érdekeit védő lap, a Bányamunkás újság első száma 1913. szeptember 4-én jelent meg, s ez egy-szersmind azt is jelzi, hogy szakszervezetünk, amely eredetét a lap megjelené-

séhez köti, szintén százéves múlt-
ra tekinthet vissza. A centenárium alkalmá-
ból, a vasas szakszervezet székházában
– közel háromszáz fő részvételével -
emlékülést tartott a BDSZ.

A rendezvényen részt vettek a nemzeti társzervezetek, a hazai partnerszervezetek és intézmények, az ipari szakszervezeti szövetség, a bányai ágazati párbeszéd munkálta-
tói oldalának képviselői, a BDSZ országos testületeinek egykori és jelenlegi tagjai, a nyugdíjas és aktív alapszervezetek vezetői, delegáltjai.

A Magyar Himnusz elnéklése után Vanczák János, Jó szerencsét! című versét – melyet 1918-ban abból az alkalomból írt, hogy a belügyminiszter jóváhagyta a Bányamunkások Országos Szövetségének alapszabályait, s ez által az hivatalosan is bejegyzésre került – Rácz Ferenc, a Hevesi Sándor Szintársulat vezetője mondta el – ezt követően Székely Jenő, a Centenárium Bizottság elnöke, a rendezvény levezetője köszöntötte a megjelenteket, s nyitotta meg az emlékülést.

Rabi Ferenc, a BDSZ elnöke tartott ünnepi beszédet, majd a nemzeti szerve-
zetek képviselői, illetve a hazai partnerszervezetek és társzakszervezetek vezetői üdvözlötték a résztvevőket, akik-

nek szakmai szervezetünk vezetője az erre az alkalomra létrehozott 100 éves emlékrmet és oklevelet adott át. Ugyancsak ezt az elismerést kapta a Bányamunkás újság, dr. Horn János, aki a legidősebb testületi tagunk és dr. Kovács Ferenc professzor, a Magyar Tudományos Akadémia rendes tagja.

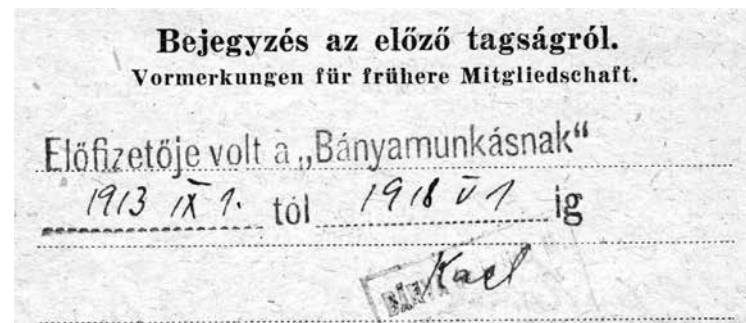
A rendezvényen közreműködött és színvonalas műsort adott elő az Ajka-Padragkúti Forrás kamarakórus és az

Ajka-Padragkúti Bányász Táncegyüttes. Szabó Zsolt búkkábrányi bányászbizalmi, az erre az alkalomra írt zeneművét adta elő, más dalok kíséretében.

Az emlékülés végén Hátori István Péter, a Bányamunkás főszerkesztője mondott pohárköszöntőt, s az ünnepség hivatalos része a Bányászhimnusz közös elnéklésével fejeződött be.

(Elhangzott beszédek a 2-6. oldalon)

Egy tagkönyv üzenete

Néha a tárgyak nagyon beszédesek tudnak lenni. Például egy tagkönyv, ami azon túl, hogy egy adott kollektívához tartozás dokumentuma, sok mindent elárul a tulajdonosáról, a szervezetről, a korról, amelyben fontos kelléke volt a történelemnek.

Huber Mihály a várpalotai bányásznap ünnepség után adta át nekem a nagyapja egykori tagsági könyvét, azzal, hogy ha gondolom, éppen a százéves évforduló kapcsán, használjam fel kortörténeti érdekességként, a Bányamunkásban.

Amikor a kezembe vettem és kinyitottam, mintha egy évszázaddal visszarepültem volna az időben. Nehéznek tűnő feladat, de megpróbálom leírni, a külső szemlélő megilletődöttségével, mégis a látottakhoz méltó hűséggel a korabeli igazolvány tartalmát.

A kemény borítón nincs se felirat, se szimbólum, ami a belső tartalomra utalna. Ahogy kinyitom, balra a borító belső oldalán a következő szöveg látható:

„A megbízottak figyelmébe!

A be- és kijelentési rovatokat a helyi csoport pénztárnokai saját kezűleg és pontosan tartoznak kitölteni.

A tagok különös figyelmébe!

A szövetség tagjai figyelmeztetnek, hogy az ügykezelési szabályzatokat pontosan olvassák át. Különös figyelmet fordítsanak a be- és kijelentésekre a helyi csoport- és lakásváltoztatáskor; ennek elmaradása esetén a tagok esetleges hátrányait saját maguknak tulajdonítsák.

Ha a tag oly helyen tartózkodik, ahol helyi csoport nincs, úgy azt a központi számvil-
vó tartja nyilván és a tagjárulék annak küldendő, a szövetség központjába.

Aki ezt elmulasztja, arra az alapszabályok 7. §-a alkalmaztatik.

Az elnökség.”

Archaikus, ma már kissé megmosolyogtató az akkori hivatalos szóhasználat. A lényeg azonban benne van, akár a megbízottak, akár a tagok szempontjából. S rögtön a magyar szöveg alatt ugyanez német nyelven ismétlődik, s az egész tagsági könyvön végigvonul ez a kétnyelvűség.

A második oldal tetején a szervezet neve: Magyarországi Bánya- és Kohómunkások Országos Szövetsége. Alatta a lámpát balkezeiben előre tartó egyenruhás bányász, s a kalapács és feszítők ismert rajza a Jó szerencsét! felirattal. Majd a „Tagsági könyv” s alatta a Szociáldemokrata Párt választási alapjára kibocsátott bélyegek.

A harmadik oldal a Belépési Nyilatkozat, mely szerint: Alulírott sajátkezü aláírásával igazolja a Magyarországi Bánya- és Kohómunkások Országos Szövetségébe való belépését.

A negyedik oldal a központi számmal, (2130), illetve a helyi csoport számával (91) kezdődik. Ezután következnek a tag adatai. Neve, foglalkozása, születési adatai. Huber János várja 1885. augusztus 25-én született Csolnok községben. Peyer Károly, mint titkár, Bertrand Antal, mint elnök látta el kézjegyével a dokumentumot. A belépés dátuma következik. 1918. május 1.

Az ötödik oldal, számomra, különösen érdekes, hiszen itt, a „Bejegyzés az előző tagságról” cím alatt bélyegzős bejegyzés található: Előfizetője volt a „Bányamunkásnak” 1913. IX. 1-től 1918. V. 1-ig.

A hatodik oldal a „Jegyzéknek szánt hely”, itt a következő, ugyancsak bélyegzős bejegyzés áll: Tagsági ideje az 1925. szept. 13. közp. vez. ülés határozata alapján 1912 év IX. hó 1 napjától számít. Temetkezési segélynél egy fokkal magasabb segély fizetendő.

Ezután a tagságot igazoló havonként beragasztott bélyegek következnek, majd a Magyarországi Bánya- és Kohómunkások Szövetségének alapszabályai és igazolás egy hétpengős segély kifizetéséről.

Jobbára hivatalos nyelvezettel leírt száraz tények, mégis egy darab történelem. Olyan kézzel tapintható, szemmel áttekinthető krónika, amiről eddig csak olvastunk, vagy elbeszélésekből hallottunk. Egy olyan ember személyes tárgya ez a könyvecske, aki részt vett a bányászszakszervezet megalakításában, ott volt a kezdeteknél. Nem volt vezető, nem állt az élére a szervezésnek, talán nem is voltak ilyen ambíciói. Mégis a legnagyobbat tette, amit tehetett a szakszervezeti mozgalomért. Állást foglalt azzal, hogy előfizetett a Bányamunkásra, s hogy később tagja lett a hivatalosan is bejegyzett szervezetnek. Egy volt azok közül, akik nélkül ma nem lenne bányászszakszervezet. Ha túl patetikus akarnék lenni, azt írnám: névtelen hőse ő szakmai szervezetünk történetének.

Most, amikor országosan és alapszervezeti szinten is ünnepeljük a bányászszakszervezet – a Bányamunkás első számának megjelenéséhez köthető – megalakulásának századik évfordulóját, tanulságos lehet megidézni a múltat.

Akár egy korabeli tagsági könyvön keresztül is.

Hátori István Péter

Bányásznap, 2013, Gyöngyös

A Mátra Művelődési Központ adott helyet az idei Központi bányásznap ünnepségnek, Gyöngyösön, melyet a Nemzeti Fejlesztési Minisztérium, a Bánya- Energia és Ipari Dolgozók Szakszervezete, a Magyar Bányászati Szövetség, az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület, valamint a Mátrai Erőmű ZRt. közösen rendezett meg.

(Bányásznap beszámolóink a 7-9. oldalon)

Rabi Ferenc a BDSZ elnöke

Tisztelt Ünneplők! Hölgyeim, Uraim! Kedves Kolleganők, Kollegák!

100 éves szakszervezetünk, a magyar Bányászszakszervezet megélte ezt a szép kort. 100 év alatt két világháború, rendszerváltoztatások, forradalmak kísérték életútját.

Szakmai szakszervezetünk története a múlt század elejétől a különböző történelmi korokban, gazdasági struktúrákban megvívott érdekharok gazdag története, mozgalmunknak voltak hősei, sőt hősi halottjai, akik a legtöbbet, életüket adták társaikért. És sajnos voltak áldozatai a bányakatasztrófáknak is. Emlékezzünk tisztelettel rájuk, megköszönve áldozatvállalásukat. Sajnos voltak olyan vezetői szakszervezetünknek, akik nagyon korán elhunytak, s lehet, hogy a szakszervezeti munkával együtt járó kihívások is hozzájárultak korai halálukhoz.

A jelenlévő bányász szakszervezeti vezetők özvegyeinek is megköszönöm, és rajtuk keresztül minden bányász feleségnek, hogy megteremtették a hátterét a férjek munkájának.

Az idő, a háborúk sok névtelen hős nevét és tettét is homályban hagyta.

A szakszervezeti mozgalomban való szerepüket az határozta meg, hogy mennyire tudtak az adott helyzetben harcolni a bányamunkásokért, a bányamunkások ügyeiben, eredményeket elérni az életminőségük javítása érdekében. Köszönjük a névtelen hősöknek is, szakszervezetünk minden tagjának, tisztségviselőjének, hogy a mai napon, pontosan 100 éve fenntartják, működtetik a bányászszakszervezetet, a Bányá-, Energia- és Ipari Dolgozók Szakszervezetét.

És hogy miért itt a Vasas Szakszervezeti Szövetség disztermében ünneplünk? Azért, mert ide nyúlnak a gyökereink. Az első országos tanácskozás 1903-ban Budapesten történt, december 26-27-én, Karácsonykor. Ennek oka az volt, hogy a Karácsony két napja adott lehetőséget a munkahelyről történő elszakadásra. Teszársz Károly vasöntő szakszervezeti vezető az első magyarországi konföderáció, a Szaktanács megbízásából vezette le a tanácskozást. A döntés megszületett, kell országos bányászszakszervezet, de az akkori hatalom félt a bányászok egységes fellépésétől, s egészen 1918-ig - mint ahogy ez már elhangzott - nem engedte a legális, bejegyzett szakszervezeti működést. Az indoklás nem túl erős lábakon állt „Budapesten magában pedig bányaművek nem létezvén, nem indokolt a szakszervezet bejegyzése.” A bányászok válasza pedig az volt, hogy két nyelven, hiszen Magyarországon jelentős volt a kezdetektől a bányaiparban a német nyelvterületről érkező

szakmunkások száma, megjelentették a Bányamunkás, a Bergarbeiter első számát. Aki előfizette a lapot, szakszervezeti taggá vált. Jogai és kötelezettségei voltak, ezért tekintjük a 100 évvel ezelőtti napot szakszervezetünk megalakulási dátumának. A kezdetektől – és ezt a kis fotókiállításunk is bizonyítja – a magyar bányászok részt vettek a nemzetközi szakszervezeti és munkásmozgalomban, képviselőket küldtek a bányászok világkongresszusaira, ahogy ezt a genfi 1920-as kongresszusról készült, a kis kiállításon látható kép is bizonyítja. Delegáltak képviselőket európai szervezetekbe. Már akkor felismerték, hogy vannak olyan közös munkavállalói érdekvédelmi ügyek, amelyek csak globális, vagy európai közös fellépéssel oldhatóak meg. Magyarországon az Osztrák-magyar Monarchia hatására is soknemzetiségű bányász közösségek alakultak ki. És érte trauma szakszervezetünket is 1919-ben az első negyedében 76343 tagja volt, a harmadik negyedére 46326 főre csökkent az ország területének változása miatt.

Viszonylag kis ország, kis taglétszámú szakszervezete vagyunk, ezért voltunk nagyon büszkék arra, 1993-ban Budapesten rendezhettük meg a Bányászok Nemzetközi Szakszervezetének kongresszusát, köszöntve Magyarországon a világ bányászait. Ezért külön is köszönöm Glen Mpufane az Industriall Global a Bánya, gyémánt és drágakő tagozat igazgatójának, hogy elfogadta meghívásunkat és jelenlétével megtisztelt bennünket. És köszönöm együttműködő külföldi társ szakszervezetek képviselőinek, a német, a francia, az osztrák, és lengyel kollegáknak, hogy el tudtak jönni a rendezvényünkre, és nagyon sajnálom, hogy a cseh és bolgár kollegák demonstráció, illetve más irányú egyeztetések miatt nem tudták elfogadni meghívásunkat.

Tisztelt Jelenlévők, Kedves Bányászok!

A bányászatra mindig is jellemező volt, hogy a munka során egymásra figyelni kell, hogy közösségek alakulnak ki, hogy a bányakapitányokkal együtt kell működni. Harcolni kellett, hogy a sokszor lakott településektől távol lévő bányák lakótelepein legyen iskola, kultúra, sport, vallás, hogy működjön a szolidaritás. Ezt a haladó hagyományt erősítik a meghívott és a rendezvényünkön jelenlévő bányászati államigazgatási vezetők és társszervezeteink képviselői. A Magyar Bányászati és Földtani Hivatallal a bányászok munkavédelme érdekében megállapodást kötöttünk. Az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület, a Magyar Földtani Társulat, Gazdálkodási és Tudományos Társaságok Szövetsége,

a Magyarországi Bányásztelepülések Országos Szövetsége, Bányász Hagományörző Egyesület és a Központi Múzeummal kialakított együttműködésünk folyamatos. Mindig is fontosnak tartottuk, hogy a Miskolci Egyetemen, ahol a bányamérnöki képzés a selmeci és soproni hagyományokra épülve folytatódott, és a Földtani és Geofizikai Intézzel, mint tudásközpontokkal is legyen együttműködésünk. Érdekvédelmi szempontból is fontosnak tartottuk, hogy bányászat, a bányaipar számára álljon rendelkezésre megfelelő képzési és kutatási-fejlesztési háttér, mert tudjuk, hogy ez kell az új, fenntartható munkahelyek létrehozásához. Köszönöm nekik is, hogy elfogadták meghívásunkat, akárcsak a Magyar Bányászati Szövetség jelenlévő képviselőinek.

Elődeink munkaharcon keresztül, mert nem igazán volt más lehetőségük, küzdöttek a bányászokért. Sztrájkok, éhségmenetek voltak Észak-Magyarországtól Tatabányán, Dorogon át a mai Erdély területén fekvő Resica, Anina bányáig. A munkaharc volt az egyetlen elkeseredett eszköz, amellyel fel lehetett lépni a kizsároltatottság

ellen. A fejlődés, a modernizáció kialakította az új munkaügyi kapcsolatokat, mely már tárgyalásokra, szociális párbeszédre épül. A Magyar Bányászati Szövetséggel, mint munkáltatói partnerünkkel rendszeres az ágazati párbeszéd. Az új törvényre, reprezentativitásra épülő együttműködésünk 10 éves, de előtte is jellemző volt a bányászat foglalkoztatási kérdéseivel kapcsolatos egyeztetés. A válság hatással volt a szociális párbeszéd minőségére is. Egy szakszervezetnek két útja van, vagy rákényszerül, hogy erő felmutatásával próbáljon meg eredményt elérni, vagy a tárgyalás, esetleg a kettő kombinációja. A jelenlévő munkáltató képviselőknek is szeretném megköszönni a partnerséget. Remélem, hogy jó minőségű kollektív szerződések adnak a jövőben is biztonságot a bányaiparban munkát vállalóknak.

Tisztelt Kolleganők, Kollegák!

A szakszervezet erejét tagsága adja. A tagság a munkavállalói érdek megjelölése, a szintizsita logika mellett kell, hogy érzelmi kötődést is jelentsen, hogy a szakszervezet közösségeket is hozzon létre. Ennek fontos eleme a haladó hagyományok őrzése, egymás munkájának, érdekvédelmi gyakorlatának megismerése.

Az MSZOSZ-en belüli ipari szakszervezetek már korábban -2004-ben - döntést hoztak, hogy jogi személyiségű ipari szövetséget alakítsanak ki. Célunk volt, hogy globális és európai mintára megpróbáljuk összefogni és koordinálni az ipari szakszervezetek munkáját, megteremtve az eredményességhez szükséges háttérrel. De ebben az összefogásban is meg kell őrizni a szakmai hagyományokat, az érzelmi kötődést, az identitást.

Az üzenetünk egyértelmű: a jövő a globális és az európai gyakorlat követése, erős ipari szakszervezeti összefogás, és egy erős országos szövetségben történő együttműködés a más területen szerveződő szakszervezetekkel. A szakszervezetekre szükség lesz, munkáltatók és munkavállalók között a megállapodásos rendszereknek működniük kell. Az eltérő érdekek között meg kell próbálni mindkét fél számára elfogadható kollektív szerződéseket kötni. A mindenkor törvényhozást, kormányzatot, állami szervezetet ösztönözni kell a munkavállalói érdekek figyelembevételére is.

Közös erőfeszítéseink eredményességéhez az kell, hogy szakszervezetek egységes, koordinált, fegyvermezett fellépésének, az önálló szakszervezeti politika megvalósításának meglegyen a háttere, a belső viták a szakszervezetek által képviseltek, a szakszervezeti célok elérését szolgálják, a szakszerve-

zeti eszközök használata közös sikereken, megélt közös eredményeken alapuljanak. A tagok, a munkavállalók támogatásának feltétele, a szakmaiság – itt köszönöm meg a BDSZ szakértőinek, munkatársainak, ügyvédeknek a munkáját -, az érvanyagok megléte, a párbeszéd a tagsággal. A tagok akkor azonosulnak szakszervezeti törekvésekkel, ha azok kialakításában is részt vesznek, a viták után kialakított közös véleményüket, álláspontjukat képviselőik az általuk elvárt módon jelenítik meg.

A bányászszakszervezetben 100 év alatt megtanultuk, hogy akkor voltunk igazán eredményesek, amikor a szervezeti egységeink tudtak egymás kihívásairól, tudtak a különböző területeken egymásra figyelni és más szakszervezetek problémáival és a társadalmi fejlődést szolgáló ügyekben is tudtak szolidaritást vállalni. Jó példa erre, hogy BDSZ nyitrai helyi csoportja a közoktatásiügyi miniszterhez javasolt fellépést a két világháború között. Egy tanítóra 120 gyerek esik – írták, így még a legelemibb ismereteket sem sajátítják el az iskola elvégzése után. A 100 év alatt a nagy társadalmi célok az igazságosság, a szolidaritás, a különbségek csökkentése mindig is szakszervezetünk alapkövetelései között szerepelt. Csak így lehetett eredményes a szakszervezeti mozgalom.

Akik kizárólag munkahelyi szintre kívánják a szakszervezeteket, csak ott akarják a működésüket, nem értették meg a 100 év üzenetét. A munka és a munkavédelmi törvényeket, a gazdasági és ágazati szabályozókat, a társadalombiztosítási ellátásokra vonatkozó intézkedéseket az európai üzemi tanácsokra vonatkozó előírásokat, a globális és európai szintű megállapodásokat nem munkahelyeken kötik!

Minden szakszervezeti szerveződési szintnek megvan a sajátos feladata, ezt tudták már a Bányászszakszervezet alapítói is, ezért méltán büszkék vagyunk azokra a szaktársainkra, akik a múlt század elején meghallották a kor parancsát, felismerték a szükségszerűségét és megalakították az országos szakszervezetünket. Példát mutattak nekünk bátorságból, meg nem alkuvásból, emberségből. A mi dolgunk, hogy hozzájuk méltó módon összefogva, erőt mutatva, eddigi eredményeinkre támaszkodva a mai kor kihívásainak megfelelően tovább folytassuk a 100 évvel ezelőtt elkezdett érdekharcot, mert a jövőben is lesznek, akik munkájukból élnek meg, akik alkalmazottak lesznek, akik várják, hogy legyenek érdekvédelmi közösségeik, legyen szakszervezetük.

Jó szerencsét!

Dr. Katona Gábor az MBFH főosztályvezetője

Jó szerencsét! Tisztelt Elnök úr! Hölgyeim és uraim!

A Magyar Bányászati és Földtani Hivatal és elnökének Jászai Sándor úrnak köszöntését hozom. Egy hasonlóképpen régi intézmény köszöntését, melynek munkája a múltban és a jelenben is szorosan összekapcsolódott, összefonódott a bányaipar 100 év óta meghatározó szakszervezetének munkájával.

Összekapcsolódott a munkavállalók életének, egészségének védelme érdekében, a munkakörülmények fokozatos javítására törekedve.

A bányavidékeken a bányász léthez szervesen kapcsolódtak a bányakapitányságok, így szakszervezetük centenárium ünnepére jóleső érzéssel töltheti el a bányafelügyeleti munkatársakat is.

Mind a mai napig, de feltételezhetően még évszázadokig a társadalom gazdasági tevékenységének és az emberek mindennapi életének a feltételeit, környezetét ez a nemzetgazdasá-

gi ágazat meghatározza. A tárgyak zöme, ami bennünket körülvesz, az

tozni egyet jelentett a kemény munka becsületével, tartozni egy közösség-

élető energia túlnyomó többsége bányászati tevékenységre vezethető vissza.

A bányász életforma egykor az ország egyes területein meghatározó volt a XIX. század második felétől: üzemek sorában folyt a munka, iskolák, kulturális intézmények, zene- és énekkarok, kulturális programok tették változatosabbá a nem mindennapi munkát végzők életét. A bányász közösséghez tar-

tozni egyet jelentett a kemény munka becsületével, tartozni egy közösség-

hez, tisztességesnek lenni. Hazánk történelmében a bányászat és a politika gyakran összefonódott. A bányász volt a csendőrsortörzsek áldozata, a szénátak hőse és a rendszerváltás egyik vesztese.

A bányászat volt az ország gazdaságának húzóereje, de volt az ország elszegényedéseért, a környezet és természet lerombolásáért sokak által felloszart tartott ágazat is. Tévednek, akik ez utóbbit állítják és főleg azok tévednek, akik ezért a munkáját végző bányászt hibáztatják. Nem ők tehetek arról, hogy évtizedekkel ezelőtt a túlzott iparosítás kapcsán számos esetben helytelen politikai döntés született.

Az önök százéves szakszervezete azonban mindig kiállt a bányászok, a bányász társadalom mellett. A szorgalmas, tisztességes bányászok mellett, akik sem hősök, sem áldozatok nem akartak lenni. Ők csak dolgoztak ahogyan elvárták tőlük, vagy akár azt meghaladón, segítve az ország gyarapodását. Ők dolgoztak, dolgoztak, és

különösen veszélyhelyzetben egymásra oly módon támaszkodtak, ahogyan azt más szakmákban és különösen ebben a globalizált mai világban sokan talán el sem tudják képzelni.

Túlzott iparosítást említettem, de ma a reális cél a lerombolt ipari infrastruktúra újjáélesztése. A Kormány számos ponton próbál lépni: az energetikai koncepción alapuló Ásványvagyon Cselekvési Terv számos, a szén szerepének helyzetbe hozásáról szól. Megyei összefogás tapasztalható klasszikus bányaterületeken, a szén környezetbarát felhasználására, klasterek létrehozására születnek tervek: de sietni kell, mert lassan kiöregedik-kihal az a szakember-gárda, aki képes a problémákak megbirkózni. De nem táplálkozhatunk csak a múltból, a nosztalgiaiból: az új beruházásoknak a gazdaságossági és környezetvédelmi szempontoknak is meg kell felelniük. Minden terv annyit ér, amennyit megvalósítanak belőle, ez közhely. De talán még soha nem voltak annyira aktívak a helyi közösségek, ▶

önkormányzatok, mint ma. Ez szükséges is: a kormányzati szándék önmagában nem lenne elegendő.

Említettem a bányász szakmakultúrát: talán nincs még egy ilyen összetartó közösség. De erre figyelni kell, ápolni kell a hagyományokat, amelyben az Önök szakszervezete is élen jár. Talán nem tűnik szerénytelenségnek, de hivatalunk is jelentős összegekkel támogatta a bányász hagyomány és kultúra megőrzését. Jóleső érzés körbenézni az országban: több száz bányászati vonatkozású emlékmű, alkotás született az elmúlt két évtizedben. A munkahelyteremtés mellet ez is alapvető feladat.

Szóljunk a Bányamunkás című lapról is: színvonalas kapocs melyet mindenki vár, olvas: várjuk a további számokat!

Tisztelt Emléklülés!

Volt, amikor a feladat jelentősebb volt, de az Önök százéves szakszervezetének felelőssége most talán még nagyobb. A bányászat jelenlegi és korábbi munkavállalóinak több tízezer táborának jelent szakszervezetük kapaszkodót, reményt.

Ezen a mai centenáriumi ünnepségen a bányahatóság nevében azt kívánom, hogy legyen erejük ennek a célnak megfelelni úgy, mint az elmúlt száz évben mindenkor és ehhez a munkájukhoz kívánok jó szerencsét!

Tisztelt Hölgyek és Urak! Tisztelt Vendégek!

Szeretném megköszönni, hogy lehetővé tették számunkra, hogy jelen legyünk ezen az ünnepségen. Köszöntöm mindannyiukat, köszöntöm a nemzetközi résztvevőket is. Az IndustriAll Global természetesen arról szól, hogy mindannyian kell, hogy érezzük a testvériséget és szolidaritást. Száznegyven országban ötvenmillió tagot képvisel az IndustriAll szervezete. Ennek a szervezetnek a nevében nagy megtiszteltetés számomra, hogy itt lehetek és üdvözölhetem mindannyiukat. Korábbi bányásként ez a lehetőség számomra óriási privilégium és nagyon alázatosan viszonyulok ehhez a privilégiumhoz. Dél-Afrikában dolgoztam bányásként és szakszervezeti bizalmiként is.

Azt hiszem, a bányászati szektor nagyon sokat köszönhet a magyar bányászatnak, a jelenlévő bányászati képviselőknek, de – ott fenn a galérián – a nemzetközi szervezetek képviselőinek is. Az együttműködés megmutatja azt, hogy nemzetközi szolidaritás révén mit lehet

Glen Mpufane az IndustriAll Global bánya, gyémánt és drágakő tagozatának vezetője

elérni, mit lehet megtenni. Azt gondolom, hogy egy százéves évforduló egy szakszervezet életében rendkívüli mérföldkő. Elképesztő teljesítmény egy szervezet számára az, hogy száz évig fennáll, száz évig fennmarad. Az az ünnepség, melyet most Önök a százéves évforduló alkalmából tartanak egy olyan ünnepség, amely kifejezi, tükrözi és képviseli azokat a harcokat, küzdelmeket, amelyet bányászok világszerte folytattak. Óriási az a történelem, amit Önök maguk mögött tudhatnak, amely küzdelemnek a történetét maguk mögött tudhatják. Azt gondolom azonban, hogy a legnagyobb győzelem, a történelmi kihívásokon való átívelése során az, hogy mindig, minden válság ellenére túléltek és jelen vannak és jövőjük van. Nagyon sokat elmond a bányászszakszervezetről az, hogy száz év elteltével ma is fontos szereplője a különböző politikai, gazdasági és társadalmi jellegű párbeszédeknek.

Ugyanakkor ezt a pillanatot nemcsak az ünneplésnek kell szentelni. Amikor ünneplünk, egy pillanatot kell szentelnünk azoknak a kihívásoknak is, melyek előttünk állnak egy világban, amikor globalizáció valósul meg, akkor, amikor új típusú munkamegosztás valósul meg világszerte. Természetesen ezek a kihívások jelentkeznek országon belül és kívül is. És ezek a belső-külső kihívások kölcsönösen összefüggnek egymással. A belső kihívás azt jelenti, azt testesíti meg, hogy a szakszervezet hogyan tud reagálni a kívülről érkező kihívásokra. A szakszervezet kapacitása, teljesítménye az, amelynek tükröződnie kell abban: hogyan reagál a kívülről érkező kihívásokra. Olyan új kihívásokról beszélünk, mint például a szakszervezeti taglétszám megrázó csökkenése, ráadásul a szénbányászati szektort illetően az éghajlat-változás is kihatással van.

Nagyon fontos, hogy a budapesti, szénbányászattal kapcsolatos deklaráció tükrözi azt, hogy a politika miként reagál akkor, amikor éghajlatváltozás következik be, és hogyan használja fel ezt a maga hasznára. A politika gyakran hivatkozik arra, hogy a szénbányászat hogyan járult hozzá a globális felmelegedéshez, hogyan járult hozzá a bányászati ágazat változásaihoz. Nem szabad elfeledkezni arról, ugyanakkor, hogy a szénbányászat milyen mértékben járult hozzá egy-egy ország gazdasági fejlődéséhez. Természetesen nagyon fontos, hogy reagáljunk a kihívásokra, ugyanak-

kor ez nem helyettesítheti azt a leghatékonyabb, legerőteljesebb eszközt, amely a szakszervezet számára rendelkezésre áll.

Akkor, amikor kormányok és tulajdonosok arroganciájára kell reagálni, akkor kell a szakszervezetnek a leghatékonyabb eszközeihez folyamodni, deklarációkkal és sztrájkokkal. Erre vonatkozóan két klasszikus példát lehetne megemlíteni. Először 2010-ben, akkor, amikor a BDSZ és az EVDSZSZ szervezetek észak-nyugat Magyarországon több száz embert hívtak és szerveztek meg, hogy az utcákon tüntessenek a jólét megőrzéséért. Manfred Warda is az egyik saját beszédjében felidézte ezt az eseményt. Kifejezte azt, mennyire fontos megőrizni a munkahelyeket, a bérek értékállóságát, javítani a munkakörülményeket, és hogy ennek érdekében tenni kell. Pontosan ezek azok a dolgok, amelyek világszerte biztosítani tudják a jövő fenntarthatóságát.

2013-ban egy másik esemény jött el, ami feltétlenül említésre méltó. Ismételt demonstrációra került sor, a bányászok kivonultak az utcára és követelték a bérek értékének megőrzését. Követelték azt, hogy a bányászok rokkantnyugdíjazása körül ne következzen be elfogadhatatlan változás. Ez az a dolog, amiben legerősebben fellépni csak a szakszervezet tud. A szakszervezet dolga az, hogy keresse a megoldásokat arra, hogyan tudja a tagjai számára a legjobbat elérni, hogyan tudja a tagjait megvédeni.

Az IndustriAll Global Union nevében kérem, fogadják szívjből jövő üdvözlőtüntet. Nagyon sok jót kívánok Önöknek. Kívánom azt, hogy száz év múlva is ugyanígy ünnepeljen a bányászszakszervezet!

Jean-Francois Renucci, az FCE-CFDT elnöke

Szép jó napot kívánok mindenkinek! Amikor Rabi elnök kolléga felkért arra, hogy szóljak az egybegyűltekhöz, az ünnepségen, azon gondolkodtam, hogy ahhoz képest, hogy ez a szakszervezet százéves, én vajon mit mondhatnék? Nem kívánok hosszan beszélni, viszont többszörösen szeretnék köszönetet mondani. Először köszönöm, hogy erre a különleges eseményre meghívtak, ami bizonyíték a barátságukra, bizonyíték arra a hosszú távú együttműködésre, amelynek hosszú múltja van és remélem hosszú jövője is lesz.

Másodszor köszönöm, hogy Önök előtt szólhatok, hiszen olyan világban

élünk, ahol a feszültségek maximálisak. A dolgozók helyzete eléggé romlott minden európai országban, így közösen kell azt bebizonyítanunk, hogy a szociális párbeszéd az az út, az az eszköz, amelyen keresztül érdekeinket érvényesíteni tudjuk.

Szeretnék köszönetet mondani külön, Rabi Ferencnek, azért a tevékenységért, azokért az erőfeszítésekért, amelyeket az európai szociális párbeszéd területén tett és tesz.

Mivel ígértem, hogy nem leszek hosszú, azzal fejezem be, hogy az elkövetkező száz évre jó szerencsét, most pedig jó ünneplést kívánok Önöknek!

Michael Mersmann, a német IGBCE Szakszervezet Globalizációs és Európai Politika Osztály vezetője

Kedves Kolléganő, Kollégák! Kedves Hölgyeim és Uraim!

Külön megtiszteltetés számomra az, hogy elhozhattam ide a bányászati-, vegyi- és energiaipari dolgozók szakszervezetének üdvözlétét Németországból, amelynek mind a mai napig még tizenötezer aktív bányász dolgozója van.

Talán tudtok arról, hogy 2018-ra Németország a szénbányászatot be kívánja szüntetni. Ez a bezárási szándék nemcsak nálunk, hanem több más európai országban is jelen van.

Ha visszatekintünk erre az elmúlt száz évre látjuk, hogy szervezeteink története tele volt mélypontokkal és sikerekkel. De a mélypontok ellenére mindig sike-

rült a munkavállalók számára jó megoldásokat találni. És ez azért volt lehetséges, mert össze tudtunk tartani, és azért mert számunkra a szolidaritás szó nemcsak egy üres fordulat.

A bányászoknak, a szolidaritás mellett, van még egy fontos tulajdonságuk, a megbízhatóság. Számíthatunk egymásra. Ez az, amit szeretnék most a középpontba helyezni, illetve meg is köszönni, hiszen a ti szakszervezetetek és a miénk egymással a múltban is nagyon jól együtt tudott működni, és mindig megbízhattunk egymásban.

Szeretnék gratulálni ehhez a jubileumhoz az IGBCE nevében, és teljes szívvel vagyunk ma itt, veletek együtt.

Jó szerencsét!

Rác Ferenc, a Hevesi Sándor Színtársulat vezetője

Az Ajka-Padragkúti Táncegyüttes

Nagy Lajos OMBKE elnök

Tisztelt Hölgyeim és uraim!

Felemelő érzés, nagyszerű pillanat, amikor egy 100 éve alapított szervezet születésnapját ünnepeljük.

100 év nagyon hosszú idő, és ha végig görgetjük a történelem időkerét, olyan sorsfordító évek ezek, amelyek megváltoztatták a világpolitikai, gazdasági és társadalmi arculatát, s ezen belül természetesen többször változott Magyarország is.

Ebben a komoly változásokat hozó száz évben természetesen változott a Bányai Dolgozók Szakszervezete is. Az alapításkor megfogalmazott célok, a szakszervezet küldetése, az elmúlt száz évben változatlan maradt, a bányamunkások érdekeinek a védelme és képviselete. A cél eléréshez vezető eszközrendszer, a szakszervezet rendelkezésére álló lehetőségek változtak, de mindig az alap cél teljesítése volt a meghatározó. Ha kellett éhsztrájkokkal, ha kellett széncsáttákkal, munkaversenyekkel, lobbizással, ha kellett sztrájkokkal, vagy kemény, kitartó tárgyalásokkal lépett fel a munkavállalók érdekeinek kivívása vagy védelme érdekében.

A BDSZ ágazati szakszervezet, így tagjai elsősorban a mélyművelés és külszíni bányászok alkotják, de megtalálhatók soraiban az ipar más területén dolgozók

Egyesületünk, az Országos Magyar Bányászati- és Kohászati Egyesület alapítási céljai között szintén megtalálható tagjaink, így a bányászat

érdekvédelme, s a párhuzamos működésünk során, mindig megtaláltuk a közös hangot, a közös kapcsolatot, hogy egymást erősítve tudjunk meg sikerebbek, eredményesebbek, lenni.

Más kapcsolódási pontunk is van a BDSZ-hez. A bányász szakszervezet gazdag szakmai múlttal és kulturális és sporthagyományokkal rendelkezik és hasonlóan Egyesületünkhez kiemelkedő feladatának tekinti a hagyományok őrzését, ápolását. Szakmánk, a bányászat, a legősibb mesterségek közé tartozik, mindig fontos küldetése volt, hogy a föld mélyében vagy a külszínhez közel található ásványi nyersanyagokat a nemzet, a társadalom számára kitermelje, és ezzel is segítse a nemzet felemelkedését, polgárainak a megélhetését, a jobb életminőség elérését.

Ez a nemes feladat az évszázadok során nagyon komoly, napjainkig ható hagyományokat teremtett. Ezek a hagyományok sokfelé ágaznak. Az egymás, és bajba jutott társaink segítségétől, a szolidaritástól, a kultúra, az oktatás, a bányász egyenruhák sokszínűsége. Mind-mind olyan érték, amelyet nem szabad veszendőbe hagyni. S az a morális, erkölcsi tartás, amit a bánya munka veszélyesség, az egymásra utaltság, a bizalom légköre határozott meg a védendő értékeink közé tartoznak, s ebben a feladatban is sok közös pont található az Egyesület és a Szakszervezet között.

S napjainkban, mondhatnám az elmúlt egy-két évtizedben kialakult egy új és közös munkakapcsolat. Most, amikor a magyar mélyművelésű bányászat szinte a végnapjait éli, és most amikor tudjuk, hogy országunk ásványkincsekben sokkal gazdagabb, mint arról korábban tudtunk, közös feladatunkká vált, hogy a dolgozók érdekvédelme és képviselete mellett magának a szakmának az érdekeit, képviseletét is fel kell vállalni.

Míg korábban, leegyszerűsítve a dolgokat, az érdekképviselet a munkáltatókkal, a bányavállalkozókkal szemben volt kiemelt feladat, addig a szakma létét, jövőjét jelentő szakmai vitákban, tanulmányok készítésében már egy oldalon kell találnunk a szakszervezetet és bányavállalkozókat. Úgy gondolom, hogy izgalmas, újszerű helyzet, de eddigi tapasztalatom alapján ez tud jól működni.

Most igazán szükség van a megfogatkozott bányásztársadalom teljes körű összefogására, hogy eredményeket tudjunk elérni a szakma életbe tartása és reményeim szerint fejlődése elindításában, hisz a bányászatban belül tevékenykedő különböző szervezetek léte, működése a szakma lététől is függ.

Végezetül hadd tolmácsoljam Egyesületünk minden tagjának a jó kívánságát, a 100. születésnaphoz a gratulációját, az elkövetkező időszakra is sikereket az érdekvédelemben, és szakmánk jobb helyzetbe hozásához a sikeres közös együtt gondolkodást, együtt cselekvést és

Jó szerencsét!

Palásthy György, az MBSZ elnöke

Tisztelt centenáriumi emlékülés! Tisztelt Elnök úr! Ünnepi elnökség, tisztelt hölgyeim és uraim!

Engedjék meg, hogy a Magyar Bányászati Szövetség nevében köszöntsem mindannyiukat, a BDSZ megalakulásának 100. évfordulója alkalmából megrendezett emlékülésen. Köszönöm a jubileumát ünneplő szakszervezet vezetésének, hogy a bányavállalkozók, a munkavállalói oldal képviselőit meghívta erre az ünnepségre. Ezzel is hangsúlyozva azt, hogy a továbbiakban is konstruktív partnerként kíván együttműködni a magyarországi bányászat fejlesztése, életben tartása területén.

A bányászatban dolgozó emberek már a középkorban is kiálltak érdekeikért. A különböző bányavidékeken bérharcok folytak, majd munkásmozgalmak jelezték a tulajdonosok és a munkavállalók közötti érdekellentétet. Ezek olykor erősebbek, olykor

gyengébbek voltak. Ezeken a mozgalmakon keresztül jutott el a magyar bányászat a szakszervezetek kialakításához, az 1900-as évek első két évtizedében, hivatalosan pedig 1913. szeptember 4-én, a Bányamunkás című lap megjelenésével.

A kerek évfordulók nagyon fontosak, hiszen ezek alkalmat adnak arra, hogy emlékezzünk a múltra, tanuljunk belőle, hogy mindig szem előtt kell tartanunk a jövőt. A magyar bányászat előtt álló kihívásoknak meg kell felelni. A Magyar Bányászati Szövetség a jövőben is azon dolgozik, hogy együttműködő partnereivel – s itt szeretném kiemelni a BDSZ-t, mint korrekt együttműködő partnert –, az ágazat, s az ágazati érdekeket képviselje, hatékonyan érvényesítse a különböző fórumokon. A bányavállalkozások működésének feltételeit hosszú távon tudja biztosítani, hiszen ez által tarthatók, vagy növelhetők a bányászati

ti munkahelyek. Szintén közös célunk a hazai természeti erőforrások energia-

ban dolgozó emberi erőforrások és az a bányászati tudás, ami évszázadok alatt

hordozók kiaknázása, melyben számítunk a magyar állam támogatására is, hiszen importfüggőségünket csökkenti, a foglalkoztatás területén erősíti pozícióinkat, s nyilván javítja az Államkincstár állapotát. Sajnos, ha rápillantunk az elmúlt öt év termelési számaira, akkor a lignittermelés kivételével, csökkenő trendeket látunk. Egyes nyersanyagok esetében a csökkenés 40%-os. Ennek lassítására, megállítására, közös erőfeszítéseket kell tennünk. Új technológiai megoldások, innováció, hatékonyságnövelés, környezetbarát eljárások, és kiemelten a bányászat-

felhalmozódott, ez a kulcsa a hosszú távú fennmaradásnak, s a bányászat fenntarthatóságának.

Tisztelt hölgyeim és uraim, bányász-kollégák!

A centenáriumi ünnep jegyében kívánom, hogy a bányászat, a bányász szakma még sok generáción keresztül biztosítsa az emberek számára a megélhetést, s a vállalkozásoknak lehetőségeket. Még egyszer szeretnék köszönetet mondani a meghívásért és kívánok a BDSZ-nek még legalább száz évet. Befejezésül ide idézem a Bányásztársak kezdetű dal néhány sorát:

„Bányásztársak, jó szerencsét, ezt dalolja szívünk.

Szívünk dalát dalold velünk, munkával köszöntünk.

Zengje dalunk mindenfelé az egész világnak:

adjon Isten jó szerencsét a bányamunkásnak!”

Az Ajka-Padragkúti Forrás kamarakórus

Szabó Zsolt, bükkábrányi bányászbizalmi

Pataky Péter az MSZOSZ elnöke

Tisztelt kollégák! Kedves barátaim, ünneplő közönség!

Úgy látszik, hogy ez a nap ezzel telik, hogy érmekeket adunk át egymásnak. Én most nem hoztam magammal, de tudjátok, hogy van kitüntetésünk, amit az itt a teremben tartózkodók közül is sokan megkaptak már, s ez

azt jelzi, hogy a bányászársadalom, a bányászszakszervezet a szövetségünk életében igen fontos szerepet tölt be. Erről szeretnék most néhány szót mondani.

Ma azt a világot éljük, amire azt szokták mondani, hogy egy dolog biztos, hogy minden változik. A vál-

tozásokat éljük, s a változások szükségességét azt mindannyian megtapasztaljuk. De nem csak az ünnepi alkalom miatt, hanem egyébként is arra kell felhívni a figyelmet, hogy változtatni kell, ugyanakkor bizonyos dolgokhoz ragaszkodnunk kell. Ezek a hagyományaink. És azok a hagyomá-

EGYÜ
AZ EGYS
IDAI

körü összefogást jelent, hiszen tudjuk, hogy egymás nélkül, társzadmák nélkül, a többi munkavállaló nélkül nem fogunk eredményeket elérni. Erre van szükség. Ebben a bányász kollégákra, a maiakra és a régiekre egyaránt komoly feladat hárul.

Ma sokszor elhangzott a szerencse szó. Több idézet is volt ezzel kapcsolatban. Van egy nagy magyar gondolkodó, Zrínyi Miklós, akinek a címerében is felkelhető jelszava ez: jó szerencse, semmi más. Ám egyet azért vegyünk figyelembe: ez nem azt jelenti, és a bányász „jó szerencsét” sem, hogy majd a jó szerencse fogja megoldani a prob-

lémáinkat. Ez azt jelenti, hogy mi majd megoldjuk a magunk dolgait, de azért nem baj, ha egy kis szerencsénk is van.

Az MSZOSZ közössége nevében és felhatalmazása alapján is, további pár száz év eredményes munkát kívánok a bányászoknak, bányász kollégáknak, és egészen biztos vagyok benne, hogy a most formálódó és alakuló új, egységes összefogás harcos támogatói, kialakítói, megtartói és megerősítői lesznek. Ahogyan száz éve is.

Köszönöm szépen!

Balogh Béla, a Vasas Szakszervezeti Szövetség és az Ipari- Energiaipari Szakszervezetek Szövetsége elnöke

Tisztelt Bányászszakszervezet!

Szeretnék - mindenek előtt -, az Ipari- Energiaipari Szakszervezetek Szövetsége nevében köszönetet mondani mindazon bányászoknak, akik az elmúlt száz évben példamutató egységet, szolidaritást, összefogást tanúsítottak. Én, mint a Vasasszakszervezet elnöke, külön is teszem ezt, hiszen a bányásztestvérek, a bányász szakszervezet testületei, vezetői, mindig is élen jártak abban, hogy ha a szakmakultúrákban valami probléma volt, rögtön kinyújtották kezüket és együttműködők voltak. Szeretném az ipari szakszervezet többi ága nevében is megköszönni ezt, hiszen a bányászokra oly jellemző egység, összefogás, szolidaritás sohasem maradt el.

Külön büszkeség tölt el, hogy száz évvel ezelőtt a vasasok biztosították annak lehetőségét, hogy elinduljon és egy patinás szervezet kezdje el az érdekképviseleti munkát Magyarországon. Nekem adatik meg az a megtiszteltetés, hogy száz év után, mint a Vasasszakszervezet elnöke, házigazdaként köszöntsem Önöket.

A vasasok és a bányászok a múltban is mindig nagyon szorosan működtek együtt. Ez a jövőben is így lesz!

Erre a szónoki pulpitusra ki van írva, hogy: együtt az egységes ipari szakszervezetekért! Rabi Ferenc elnök kollégám, barátom említést tett arról, hogy 2004-ben már történt egy példaértékű döntés, amikor az ipari szakszervezetek elhatározták, hogy nem csak laza

legyen a munkavállalók érdekeinek töretlen védelmezője és a jövőben, ha már nem lesz külön vasas, nem lesz külön bányász, kötelességünk tagozati formában továbbvinni mindazon értékeket, és ápolni azokat a hagyományokat, amelyeket megörököltünk.

Jó szerencsét és boldog születésnapot!

szövetséget alkotnak, hanem jogilag is bejegyeztetik magukat, s elkezdenek építeni egy egységes ipari szakszervezet Magyarországon. Azóta megerősödött bennünk ez a hit, s ezt bizonyította az IndustriAll Global szervezet: nem lehet a jövőben csak egységes, erős szakszervezetként működni.

Ahogy a BDSZ elnöke megfogalmazta: a szakszervezet ereje a tagságában van. Így nincs is mire várnunk, meg kell erősítenünk azokat a döntéseket, hogy jövőre – 2014-ben – kimondjuk a magyarországi ipari- energiaipari szakszervezet megalakulását. Ebben a dologban a bányászok mindig is élen jártak, példát mutattak, amikor a könnyűipari szakszervezetekkel fúzióra léptek.

Tiszta szívből kívánom az ipari szakszervezet és a Vasasszakszervezet nevében is, hogy a jövőben – száz évig! – vagy még tovább is hallassa hangját,

Hámori István Péter, a Bányamunkás főszerkesztője

Kedves Barátaim!

Száz évvel ezelőtt – éppen ezen a szeptemberi napon – jelent meg a Bányamunkás első száma. Nem tudhatom, hogy Peyer Károly, a lap akkori szerkesztője mire gondolt, amikor a kezébe vette a frissen kinyomott újságot. Csak feltételezem, hogy örömmel konstata: a magyar bányamunkásság ezzel az eseménnyel bizonyította elszántságát, töretlen hitét és erejét, azt, hogy semmilyen kormányzati szándék, tulajdonosi praktika nem gátolhatja meg abban, hogy érdekeit megvédje. Ha ezt gondolta, akkor én, egy évszázaddal későbbi

lapszerkesztő utódja, kezemben a Bányamunkás legutóbbi számával két üzenetet küldhetek vissza a múltba. Az egyik, hogy az újság, folyton változó tartalommal, de változatlan formátummal mind a mai napig megjelenik, a másik, hogy az akkor megálmodott szakszervezet eredményesen működik, és semmilyen kormányzati szándék, tulajdonosi praktika nem gátolhatja abban, hogy a munkavállalók érdekeit megvédje.

Szakmai szakszervezetünk története a múlt század elejétől a XXI. század első évtizedéig, különböző társadalmi rendszereken átívelő, különböző történelmi korokban és gazdasági struktúrákban megvívott érdekharok gazdag története. Ezt a történetet – immáron könnyűipari kollégáinkkal együtt – most továbbírjuk. A Bányamunkás hasábjain is.

Azt mondtam, hogy nem tudom mire gondolhatott Peyer Károly, amikor a kezébe vette a magyarországi bányamunkások érdekeit képviselő lap – a Bányamunkás - első számát. Engem büszkeséggel tölt el az a tudat, hogy a bányászok, a szervezett bányamunkások nagy családjához tartozom, s hiszem, hogy sokan vagyunk ezzel így. S ha sokan vagyunk, erősek vagyunk a munkaharcban!

Emelem poharam a most kezdődő, következő száz év érdekvédelmi sikereire, amihez kívánok magunknak, s az utánunk jövőeknek, az idén 119 éves bányászkiöszöntéssel: jó szerencsét!

Az BDSZ egykori országos vezetői, Rabi Ferencel. Balról jobbra: Layer László, Orosz József, Szalayné Pásztor Gabriella, Rabi Ferenc, Korompay Péter, Hámori István Péter

Köszöntő levelek, táviratok, e-mailek

Tisztelt Elnök Úr!

Azért írok, hogy köszönetet mondjak a nagyvonalú és meleg fogadtatásért, amelyben budapesti látogatásom alkalmából részem volt. Nagyon emlékezetes élmény volt, és újra annak a példája, hogy a bányászok egy ritka emberfajt képviselnek, bárhol legyenek is a világban. Azt mondják, hogy a bányász mindig bányász marad, és a bányászok a világ minden részén osztják az egyediséget és szolidaritást közös tulajdonságát. Köszönöm annak a lehetőségét is, hogy találkozhattam az európai bányamunkások vezetőivel, akikkel minden bizonynyal lesz alkalom együttműködni a jövőben.

Az IndustriALL Global mindig rendelkezésre áll, amikor támogatásra vagy együttműködésre van szükségetek.

Örömmel várom azt az alkalmat, amikor útjaink megint keresztezni fogják egymást.

Jó szerencsét.

Glen Mpufane
I Director of Mining
and DGOJP

Tisztelt Elnök Úr! Kedves Ferenc!
Köszönöm a leveledet és a jó kívánságaidat.

Magam is további sikeres munkát kívánok Nektek.

A korábbiaknak megfelelően bízom a jövőbeni eredményes együttműködésben is.

Jó szerencsét!

Szücs Péter

Tisztelt Elnök Úr! Kedves Feri!

Örömmel olvastam, hogy tegnapelőtt meghaladtátok a 100. évet. Kívánok Nektek még sok száz évet erőben, egészségben.

Jó szerencsét!

Csizmár Gábor

Tisztelt Elnök Úr! Kedves Feri!

Köszönöm a meghívást a 100. évforduló alkalmából tartott rendezvényekre. Jó érzés volt annyi remek kolléga között ünnepelni. Bár a magunk részéről nem adtunk Nektek semmiféle tárgyasult elismerést, de a szívünkben kellő melegséggel és baráti érzésekkel viseltünk ehhez a remek évfordulóhoz és fáradságos munkátokhoz.

További eredményeket és sok jubileumot kívánva,
Jó szerencsét!

Baksa Csaba dr.
a Magyarhoni Földtani
Társulat Elnöke.

Tisztelt Elnök Kolléga!

A Veszprémi Terület Nyugdíjas Alapszervezetei és a magam nevében köszönetemet és elismerésemet küldöm a szeptember 4-ei rendezvény szép, fel-emelő, példamutató szervezett és rendezett lebonyolításáért. Köszönjük, hogy jelen lehetünk. Kérlek a szervező – és rendezőbizottságnak, a kivitelezésben, lebonyolításban résztvevő munkatársaidnak is add át elismerésünket.

Neked külön gratulálunk kitüntetésedhez, s munkád külföldi és hazai elismeréseidhez.

Öröm és biztatás számunkra, hogy egy ilyen elismert vezetővel, és 100 éves múltú szervezetben együtt munkálkodhatunk bányásztársainkért.

Amiben tudunk, és erőnk engedi, támogatunk, melletted állunk!

Jó szerencsét!

Makrai László

Tisztelt Elnök úr!

Tisztelettel gratulálunk a Bányaiipari Dolgozók Szakszervezete megalakulásá-

nak 100. évfordulója alkalmából és az elmúlt évek munkásságához, mely nagyban hozzájárult a bányász társadalom ma is igen erős összetartásához és megbecsüléséhez. Ezen kihívásokkal teli időkben is „Jó szerencsét!” kívánunk a BDSZ tagjainak és elnökségének.

Tisztelettel és üdvözléssel:

Fluck Benedek

Tisztelt Bányaiipari Dolgozók Szakszervezete,

Kedves Barátaink!

Kérem, hogy fogadják elismerésemet és nagybecsülésemet, melyet évszázados munkájuk iránt érzek. Bízom abban, hogy a szervezeteink közötti szakmai és baráti kapcsolat a jövőben tovább erősödik a hazai munkavállalói réteg hatékony érdekvédelméért erősítve.

Tisztelettel megköszönjük meghívásukat az Emlékünnepségükre, melyen sajnós halaszthatatlan elfoglaltságom miatt személyesen nem tudok részt venni, de szívemben Önökkel együtt ünnepelek.

Munkájukhoz további sikert és erőt kívánok!

Baráti tisztelettel:

Papp Zoltán,
elnök

Tisztelt Elnök Úr, Kedves Feri!

Köszönettel megkaptuk a 2013. szept-

Rabi Ferenc és Rónaki Nina, a pécsi „bányamanók” képviselője

ember 4-i BDSZ Centenárium Emlékünnepségre meghívót.

Ezúton is szeretnénk gratulálni a szervezet 100. éves fennállásához és megköszönni az immár sok éve tartó együttműködést és támogatást, melyet szervezetünk irányába tanúsított a BDSZ.

Az ünnepségen egyéb elfoglaltság miatt sajnos sem én, sem Jóska nem tudunk részt venni. Tekintettel azonban arra, hogy számunkra fontos és megtisztelő a BDSZ-szel való szoros szervezeti és baráti kapcsolat, szeretnénk Téglás Józsefet, az EVDSZ egyik Állandó Bizottsági tagját delegálni az ünnepségre. Téglás József, mint a Vértesi Erőmű Zrt szakszervezeti titkára egyébként is szoros együttműködést folytat a BDSZ Vértesi Erőmű Zrt-nél működő szervezetével, így ez oknál fogva is adódott, hogy elfoglaltságunk okán ő képviselje az EVDSZ-t a Centenárium Ünnepségen.

Téglás Józsefet felkértük, hogy személyesen is tolmácsolja az EVDSZ jókívánságait a BDSZ-nek fennállásának 100. évfordulója alkalmából.

A BDSZ munkájához további sok sikert kívánunk.

Baráti üdvözléssel, és ahogy Ti mondtátok: Jó szerencsét!

Gál Rezső
EVDSZ Elnök.

Kedves Rabi Kolléga!

Köszönettel, megkaptam centenáriumi meghívódat.

Sajnos nem tudok eljönni, ezért a Nőképviselő nevében Schmidt Béláné alelnök Kollégánő vesz részt az ünnepségen.

Az évforduló kapcsán a Nőképviselő nevében kívánok jó egészséget minden bányász kollégának! Bízunk benne, hogy a jövőben is, mint ahogy eddig jó munkakapcsolatunkat megtartjuk, segítjük, szolidaritásunkkal kölcsönösen támogatjuk egymást!

Jó szerencsét!

Cseh Zsuzsa

Kedves Kolléga! Kedves Feri!

Nagy tisztelettel köszönöm a meghívást a Bányaiipari Dolgozók Szakszervezete megalakulásának 100. évfordulójára rendezett ünnepségre, sajnos külföldi út miatt nem tudunk eleget tenni a meghívásnak.

A HVDSZ 2000 tagsága, vezetése és a magam nevében gratulálunk a hosszú évek munkájához és kívánunk a bányászoknak sikereket, kitartást a szakszervezeti mozgalomban, közösségben.

Jó szerencsét!

Üdvözléssel:

Szabó Istvánné

elnök és

Molnár Judit

alelnök

Tisztelt Elnök Úr, Kedves Feri!

A Nyomdaipari Dolgozók Szakszervezete és a magam nevében őszintén köszöntelek és gratulálok Centenáriumotok alkalmából.

Napjainkban és az új évszázadban is nélkülözhetetlen a hit, az összefogás, a hagyományos munkásszolidaritás! Ezzel együtt tény: hogy olykor lehetetlen az érdekérvényesítés és a szakszervezetek fennmaradásukért küzdenek. Pedig, ha valamikor akkor a most, nyugodtan mondható ebben a „vadkapitalista” időben, van leginkább szükség egy erős munkavállalói támaszra.

A bányász kollégák, talán a nyomdászokkal is konzultálva, akiknek akkor már ötven éves szervezetük volt, megalkotották a bányászszakszervezet és ezzel a cselekedetükkel csatlakoztak a magyar szakszervezeti mozgalomhoz. Felelő érzés visszagondolni erre a hőskorra, ahol a főszereplők sem gondoltak, nem is gondolhattak arra, hogy hova vezet ez az út.

Gratulálok, és egyben büszke vagyok Rátok, akik évtizedek óta velünk együtt, példamutatóan képviselik és védik a munkás szolidaritást.

Hiszem és tudom, hogy ez a láncfolyamat napjainkban sem szakad meg.

Úgy gondolom, hogy a közösségért tenni mindig nemes feladat volt kiváltképpen akkor, amikor erre a legnagyobb szükség van.

Kedves Elnök Úr!

Még egyszer gratulálok az évfordulóhoz az egész nyomdásztársadalom nevében, és egyben méltó, sikeres ünneplést kívánok.

Üdvözléssel:

Aczél János

a Nyomdászszakszervezet

Elnöke.

Bányásznapi, 2013, Gyöngyös

A rendezvény díszvendége volt Németh Lászlóné nemzeti fejlesztési miniszter, aki Bencsik János az Országgyűlés GIB Energetikai bizottságának elnöke, Dr. Dorkota Lajos a Magyar Energetikai és Közmű-szabályozási Hivatal elnöke, Jászai Sándor a Magyar Bányászati és Földtani Hivatal elnöke, Palásthy György a Magyar Bányászati Szövetség elnöke, Rabi Ferenc Bánya Energia- és Ipari Dolgozók Szakszervezete elnöke, Dr. Szűcs Péter a Miskolci Egyetem Műszaki Földtudományi Kar dékánja, Horváth Péter a

Magyar Villamos Művek ZRt. vezérigazgatója, Derekas Barnabás a Mátrai Erőmű ZRt. bányászati stratégiai igazgatója, Bernhard Lüscher a Mátrai Erőmű ZRt. felügyelő bizottságának tagja, és Dr. Réthy Béla Gyöngyös város alpolgármestere társaságában az elnökségben foglalt helyet.

Dr. Zoltay Ákos a Magyar Bányászati Szövetség ügyvezető főtítkárának, az ünnepség levezetőjének, bevezető szavai után kórusmórsor és szavalat következett, majd Rabi Ferenc a BDSZ elnöke nyitotta meg az ünnepséget.

ta meg az ünnepséget.

Németh Lászlóné nemzeti fejlesztési miniszter mondott ünnepi beszédet, s köszöntötte a jelenlevőket Palásthy György az MBSZ elnöke, valamint Derekas Barnabás a Mátrai Erőmű Zrt bányászati stratégiai igazgatója.

Az ilyenkor már hagyományos miniszteri és a szakmai szervezetek kitüntetései átadása után, az állófogadáson Derekas Barnabás mondott pohárköszöntőt.

Rabi Ferenc megnyitó beszéde

A 63. Bányásznapi szeretettel köszöntöm a központi szakmai ünnepségünk résztvevőit, az ország bányászait, bányász nyugdíjait. Köszöntöm a saját képviselőit is, megköszönve érdeklődésüket. Köszönöm, hogy itt vannak, hogy eljöttek Gyöngyösre, hogy 2006 után újra a Mátrai Erőmű ZRt, a mátrás bányászok, a helyi szakszervezetünk vendégei lehetünk.

Először is szeretnék gratulálni a cég menedzsmentjének, dolgozóinak. A „volt” Mátraaljai Szénbányából jelentős erőfeszítésekkel, szakmai tudással és hozzáértéssel versenyképes vállalatot hoztak létre, sőt rendszerszemlélettel, ipari park kialakítását is ösztönözték. A korábban létesült falazóelem gyár mellett gipszkarton készítő, gép- és mélyfúró, szennyvíz üzem, megújuló energiával kapcsolatos vállalkozások működnek, több ezer ember megélhetését biztosítva. A Mátrai Erőmű Zrt. működése közel ötezer közvetlen munkahelyet biztosít.

Ezért is várunk a következő időszakban is nagyon várjuk, hogy a cég jövőjét meghatározó új, hatékony erőművi blokk megépítése megtörténjen. Ez biztosíthatja a visontai, a bükkábrányi bányászok és részben az erőművi dolgozók számára hosszabb távon a biztonságos foglalkoztatást, az ipari parkba települt cégek működését.

Manapság divat a fosszilis energiahordozók lebecsülése, pedig tévhódításuk hasznos volt és a jövőben is szükséges. Egy átlagos polgár 50-szer annyi energiához férhet hozzá a jó voltukból, mint 250 évvel ezelőtt, és 250-szer messzebbre utazhat. A petróleum megmentette a bálnákat, amelyeket az állítólag „megújuló” bálnaolaj miatt csaknem kiirtottak. A szénnel köszönhetően megmenekültek az európai erdők, az elektromosság térhódításával a fejlett világ nagy részén megszűnt a beltéri légszennyezés. A fával való tüzelés az iparosodás kora előtt az erdők pusztulását idézte elő, akárcsak ma a Föld tüdejét jelentő esőerdők esetében, ahol a zöld üzemanyag termelése miatt vágják ki az évszázados fákat.

A megújuló energiák ma még drágák és ha a kormányok minden zöld ígéretüket betartják 2035-re a szélenergia aránya 1,34 %, a napenergiaé 0,42 % lesz, és az összes megújuló aránya irreálisan optimista felvetések mellett is csak 17,9 %-ra nőhet. Tehát szükség lesz a fosszilis és az atomenergia is. A zöld területen a kiterítési pont a kutatás-fejlesztés, a megújuló energia olcsóbbá tétele, de a szén hasznosításával kapcsolatos tiszta technológiák fejlesztéséről, az ezekbe történő beruházásokról sem szabad gondoskodni.

Magyarországon azért sem, mert a lignit a jelenleg kibányászott mennyiség mellett több száz évre rendelkezésre áll. Egy 1000 MW teljesítményű villamos erőmű lignit igénye 50 évre is csupán 400 millió tonna! Észak-Magyarországon az eddig megkutatott és a nagyobb részt kitermelhető vagyon eléri az egy milliárd tonnát.

Az ellátásbiztonság és a külkereskedelmi egyensúly is indokolja, hogy az energia-mixben a hazai tüzelőanyagra épülő villamosáram-termelés aránya legalább a jelenlegi szinten megmaradjon. Ez biztosíthatja a munkahelyek megőrzését is.

A lignit kitermelési költsége adott, kevésbé van kiszolgáltatva a világpiaci ármozgásoknak.

A munkavállalók erőfeszítéseinek is köszönhetően versenyképes áron termel-

hető belőle villamos-áram. Ugyanakkor azt is szeretném jelezni, hogy a személyzeti költségek csökkentésének is vannak határai és a munkavállalók igyekezetét, a termelékenység növelése érdekében tett áldozatvállalásaikat is figyelembe kell venni a piaci szabályozók kialakításánál és honorálni kell az üzleti tervek elkészítésénél, a kollektív szerződések tárgyalásánál.

Tisztelt Ünneplők!

A közel 100 éves mátrai szénbányászat, és ahogy a bevezetőben elhangzott a 100 éves Bányászszakszervezet szinte egyidős. A bányászok már az Árpád-házi királyok idejében és azt követően kiváltságokban részesültek. A nehéz fizikai munkát, a természettel történő küzdelmet az ipari forradalmat követően a bányatulajdonosok az elvárt profit miatt csak harcok árán ismerték el.

1930 októberében Németországban 260 bányász halt meg a bekövetkezett szerencsétlenségben. A bánya tulajdonosai a következő rövid közleményt jelentették meg: „Az osztalékra az Alsdorfbán bekövetkezett szerencsétlenség nincs hatással, mivel 1942-ig a 14%-os osztalékot garantáljuk.” Erre jelent meg a német bányászszakszervezet lapjában a 14% című vers. Ebből idéznék:

„A táma-mély lángokban áll,
porba hull az akna torma.
Lent tobzódik a halál,
gyilkos tüzét szerte hordja.
Nem számít. A bánya ég?
Lesz tizennégy százalék!

....

„Mi? Morogsz? Kevés a bér?
Hosszú műszak? Nehéz munka?
Csend! A munkád ennyit ér!
Figyelj az árfolyamunkra.
Neked semmi sem elég?
Lesz tizennégy százalék!”

Ezzel a példával is azt akartam bemutatni, hogy a szakszervezeti gondolatosság, a szakszervezetek megalakulása, összefogása a munkásérdek védelmében indokolt volt. Igény jelentkezett országos, koordinált munkás érdekvédelmi szervezet, szakszervezet létrehozására a bérharcok, a megélhetésért történő küzdelmek után a nógrádi Baglyasaljától - ahol az első sztrájk volt - az erdélyi Anina bányáig, vagyis az ország egész területén

Az 1903-ban megtartott országos tanácskozás után 15 évig nem engedélyezték a szakszervezet jogszertű működését. Ezért a Bányamunkás című lap első számának megjelenési dátumát, 1913. szeptember 4-ét tartjuk szakszervezetünk alapítási időpontjának, mert 1918-ig országos szakszervezeti központként működve fogta össze a bányászokat. Aki a lap előfizetője volt, egyúttal szakszervezeti taggá is vált.

Úgy gondolom, hogy minden bányász, aki munkája miatt, akár társaiért kiállva életét vesztette, megérdemli a megemlékezők köszönetét. És köszönet érdemelnek a bányász nyugdíjasok tízezei, a teremben is jelen lévő képviselőik, mindazok, akik tisztességesen dolgoztak, képviselték a bányász érdekeket.

Kedves Bányásztársaim!

A modern munkaügyi kapcsolatok tárgyalásokra épülnek. Szakszervezetünk európai szinten is - együttesen a munkáltatói szövetséggel - jelentős erőfeszítéseket tett a kitermelő iparág érdekében. Az Európai Szénrendelet változtatásától, a márkushegyi szerkezetátalakítási támogatás jóváhagyásáig igyekeztünk háttérteremteni a bányászokat érintő szociális

juttatások biztosításának az európai szakszervezetünkön és kapcsolatrendszerünkön keresztül. Idehaza is több megállapodást kötöttünk, erre épült a fiziológiai

mérésekkel igazolt szénköltségcsökkentés szakmai nyugdíj is, mely lehetőséget biztosított a meghatározott bányászati munkakörökben dolgozóknak 30 év szolgálati idő után a visszavonulásra, egészségük megővására. Az érintett 835 bányász nevében is kérjük, hogy átmeneti rendelkezések segítsék nyugdíjazásukat.

Tisztelt Miniszter Asszony!

A bányásznapi ünnepségeknek mindig is üzenete volt a tisztességes és nehéz feltételek között végzett fizikai munka megbecsülése, azoknak az embereknek az elismerése, akik éveket, évtizedeket dolgoztak nehéz körülmények között. Ezért is kérem, hogy támogatásával segítse az érintett bányászokat, hogy a számukra kedvező változások megtörténjenek.

Köszönöm, hogy elfogadta a meghívásunkat és jelenlétével, kitüntetések átadásával is elismeri a bányászok munkáját.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

A bánya- és energiaipar hosszútávú, stabil feltételrendszer igényel, a piac viszont gyakran rugalmasságot. A munkahelyek megőrzése, a foglalkoztatás szükségesség teszi az érdemi szociális párbeszédet. A kényszerek miatt sajnos bezárt az utolsó jelentősebb bauxit bánya,

ez év április 11-én a tömedékelés megindult Halimbán. Innen is szeretnék köszönetet mondani a „bauxitosoknak”, bányász társainknak évtizedes, magas színvonalú szakmai munkájukért.

Reménykedem, hogy az Ásványvagyon-hasznosítási és készletgazdálkodási Cselekvési Terv gyakorlati megvalósítása új munkahelyeket teremtsen, a Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület szakmai anyaga, a Magyar Földtani és Geofizikai Intézet, a Miskolci Egyetem, mint tudásközpont hozzájárul a fenntartható munkahelyek létrehozásához a bányászatban. A Magyar Bányászati Szövetséggel - mint a Bányaiipari Ágazati Szociális Párbeszédben érdekelt munkáltatói partnerünkkel -, a bányászat egyéb al- és szakágazataiban is, a szénhidrogén- érc-, ásvány-, kő-kavics-, homok- és vízbányászat területén is a sikeres bányászati vállalkozások működésében vagyunk érdekeltek, hiszen ez adhat háttérrel a bányászok tisztességes megélhetéséhez, Magyarországon növekedéséhez, sikerességéhez.

A 63. Bányásznapi központi ünnepséget ennek reményében nyitom meg.

Jó szerencsét!

Németh Lászlóné nemzeti fejlesztési miniszter

Hölgyeim és Uraim! Tisztelt bányászok!

Üdvözlöm Önöket a 63. Bányásznapi alkalmából. Engedjék meg, hogy ebből az alkalomból a legmélyebb tiszteletemet fejezzem ki az egész bányásztársadalomnak. Úgy vélem, helyén való megemléteni, hogy a bányászokra mélyesleges tisztelettel nézünk fel. Olyan tisztelettel, ami azoknak jár, akik a legnagyobb áldozatot hozzák munkájuk során, akik nap, mint nap nehéz és veszélyes munkát végeznek, vagy végeztek életük során. Ez az elismerés akkor is kijár mindenkinek, ha az elmúlt évek, sőt lassan évtizedek összehasonlították a magyar bányászvilágot.

A kelet-európai nehézipar összeomlása, a rendszerváltás előtt, a rendkívül felelőtlen privatizáció, végül pedig a termelési központok elvándorlása az európai kontinensről, megpecsételte az egykor szebb napokat látott magyar bányászat sorsát. Vannak ma is olyan politikai erők, melyek azt hirdetik: Magyarországon nincs szükség termelésre, iparra, bányászatra, szolgáltatósokból is meg tud élni az ország. Mi elítéljük ezt a gondolkodásmódot és úgy véljük, hogy egy erős ország csak erős ipari termeléssel, és az azt kiszolgáló bányászatra épülve lehet eredményes.

Bizonyára azzal sem tudok Önöknek újat mondani, hogy az összes ipari ágazat alapja a bányászat. Bányászati termékekből építjük útjainkat, vasútjainkat, épületeinket, s a bányászati termékek alapanyagai a vegyiparban is használatosak. Az építőanyag-ipari termékek bányászata mindig is a beruházások függvényében alakult. Ezért ez a terület a válság okozta gazdasági folyamatok egyik kárvallottjává vált. A legújabb gazdasági adatok és előre jelzések alapján azonban – s most már bátran mondhatom Önöknek – hogy a közeljövőben, ebben az ágazatban komoly fellendülés várható. Környezetvédelmi kötelezettségeink betartása érdekében is komolyan számol-

nunk kell a hazai szénvagyon tiszta-szén technológián keresztüli hasznosításával, elsősorban vegyipari alkalmazásával. Ez pedig azt hozza magával, hogy a hazai szénvagyon jövőbeli szerepét nem lehet kizárólagosan a szén villamos energia termelésben betöltött részarány alapján mérni.

Előrehaladott tárgyalásokat folytatunk vezető kormányhátér-intézményekkel, ipari vállalatokkal annak érdekében, hogy a leghatékonyabb japán tisztaszén-technológiák magyarországi bevezetésére sor kerülhessen, és az induláshoz szükséges borsodi kísérleti üzemet felépíthessük. Ezzel elérhetjük, hogy a hazai szénvagyon hasznosítása, e tekintetben is minél nagyobb arányban fog majd megvalósulni.

A kormányzat alapvető célja tehát az erőforrások, köztük az ásványi nyersanyagok minél jobb kiaknázása.

A Nemzeti Fejlesztési Minisztérium folyamatosan vizsgálja a korábban beszüntetett bányászati tevékenységek folytatásának, illetve új területeken való megindításának lehetőségét. Ennek érdekében a közelmúltban megjelentettük a bányászati koncessziókat, amelyek elősegítik a hazai kitermelés bővítését.

Egy évvel ezelőtt arról számoltam be Önöknek, hogy megalkotjuk a koncessziós eljárás lefolytatásához szükséges jogszabályokat, s hogy megkezdődött ezeknek az előkészítése. Most már bejelenthetem, hogy a Magyar Bányászati és Földhivatal által lefolytatott vizsgálatokat követően megszülettek a szükséges jogszabályok, s ebben a hónapban megjelentek a Nemzeti Fejlesztési Minisztérium koncessziós bányászati felhívásai. Ezzel megteremtődött a lehetőség arra, hogy a szénhidrogén bányászat és a geotermikus energia hasznosítása bővíteni tudott, s a hazai bányászat jövője biztosabbá vált. A megjelent pályázati felhívások első körében két területen nyílt lehetőség kizárólagos koncessziós jog elnyerésére. A geotermikus energia kutatása, kinyerése és hasznosítása céljából Jászberény, Ferencsállás és Kecskemét esetében szénhidrogén kutatásra, feltárára, kitermelésre a szegedi medence délkeleti, valamint nyugati, Battonya, Pusztaföldvár északi és déli területeire vonatkozóan jelentek meg a pályázati felhívások.

A bányászati lehetőségek bővülését jelzi, hogy a Magyar Bányászati és Földtani Hivatal további területek esetében is elkészítette az érzékenységi és terhelhetőségi vizsgálatait, ennek alapján további kiírásokra fog majd sor kerülni. Mindezek okot adhatnak arra, hogy bizakodással tekintünk a jövőbe.

Ennek a reményében s ennek a jegyében mondom köszönetet munkájukért, kiemelkedő teljesítményükért, és kívánok további sikereket!

Köszönöm figyelmüket, jó szerencsét!

Kitüntetettjeink

**Bányásznapi országos központi ünnepsége
2013. augusztus 29.**

„Kiváló Bányász” kitüntetésben részesült:

Antalfy Zoltán a KVARCHOMOK Kft. bányászati termelésirányítója. **Barabás Tibor** a MOL Nyrt. KT Közép-magyarországi termelés Kardoskút-Battonya műszakfelelőse. **Barsi Róbert** a Magyar Horizont Energia Kft. kút munkálat irányító felügyelője. **Bartha Róbert** a MAL Zrt. F.a. Bauxitbányászati divízió szakvezető vájára. **Berki Attila** a Vértesi Erőmű Zrt. Márkushegyi Bányauzem szakvezető helyettes vájára. **Biri István** a Vértesi Erőmű Zrt. Márkushegyi Bányauzem szakvezető vájára. **Dani Róbert** a Vértesi Erőmű Zrt. Márkushegyi Bányauzem főakná-sza. **Domokos R. István** a beregdaróci kompresszorállomás állomásvezetője. **Erdei József** a COLAS Észak-kő Kft. Tállyai bányauzem üzemvezetője. **Feczkó Zsolt** a TXM Olaj- és Gázkutató Kft. főmérnöke. **Galgóczi Imre** a Mátrai Erőmű Zrt. Bükkábrányi Bánya gépmestere. **Gegő László** a Vértesi Erőmű Zrt. Márkushegyi Bányauzem szakvezető helyettes vájára. **Gönczi Gábor** a Mátrai Erőmű Zrt. Bükkábrányi Bánya hányómestere. **Holló István** a Mátrai Erőmű Zrt. Bükkábrányi Bánya kotrómestere. **Kaszab Attila** a Mátrai Erőmű Zrt. Visontai kotrómestere. **Kiss Gergely János** a Geoteam Kft. csapatvezető vájára. **László István** a Magyar Földtani és Geofizikai Intézet geodéta, terepi csoportvezetője. **Mentes Béla** a Rotary Fűrési Zrt. főfűrőmestere. **Morvay István** az OMYA Hungária Kft. termelésirányító diszpécser. **Nagy Lajos** az E.ON Földgáz Storage Zrt. Hajdúszoboszlói földalatti gáztároló termelőmestere. **Nagygyörgy István** a MOL Nyrt. IMA kút munkálati felügyelője. **Pálfi Viktor** a Vértesi Erőmű Zrt. Márkushegyi Bányauzem vájára. **Pongrácz János** a MOL Nyrt. KT Dél-magyarországi termelés Algyő rétegvíz technológia műszakvezetője. **Rátkai Norbert** a KÓKA Kft. erdősmecskai gránitbánya bányavezetője. **Sőregi István** a Mátrai Erőmű Zrt. Visonta Bánya részlegvezető-helyettese. **Szabó Endre** a Perlit-92 Kft. műszakvezetője. **Szabó Károly** a Lasselsberger Hungária Kft. Nyékládházi Bánya termelésirányító üzemvezetője. **Tarjányi Balázs** a MECSEK-ÖKO Zrt. telephely vezetője. **Tóth Gábor** a MOL Nyrt. KT Kelet-magyarországi termelés műszakvezetője. **Zepf József** a KÓKA Kft. Komlói andezit-bánya gépészeti műve-zetője.

Miniszeri Elismerés kitüntetésben részesült:

Farkas László a Mátrai Erőmű Zrt. Visontai akná-sza. **Kovács István** az MBFH Pécsi Bányakapitányság bányahatósági főmérnöke. **Papp István** a MOL Nyrt. IMA Rezervoár technológia tároló modellezési senior szakértője. **Németh László** a Vértesi Erőmű Zrt. Márkushegyi Bányauzem tervezési főmérnöke. **Törő György** a P.SZ.K. Kft. ügyvezetője.

A „MAGYAR BÁNYÁSZATÉRT – KÖSZÖNET AZ ELNÖKNEK” szakmai életút elismerés kitüntetésben részesült:

ERNYEY IBOLYA a Magyar Horizont Energia Kft. társtulajdonos ügyvezető igazgatója, a Magyar Bányászati Szövetségi Szénhidrogén-bányászati Tagozat elnöke. **HORVÁTH PÉTER JÁNOS** az MVM vezérigazgatója. **RABI FERENC** a Bánya Energia és Ipari Dolgozók Szakszervezete elnöke. **Dr. TIHANYI LÁSZLÓ** a Miskolci Egyetem Műszaki Földtudományi Kar profesz-szora. **CSEH ZOLTÁN** a COLAS

Észak-kő Kft. alapító ügyvezető igazgatója a Magyar Bányászati Szövetség korábbi alelnöke. **Dr. ESZTÓ PÉTER** a Magyar Bányászati Hivatal volt elnöke. **Dr. GAGYI PÁLFFY ANDRÁS** az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület igazgatója.

A Bányaiipari ágazati párbeszéd fejlesztéséért emlékérem kitüntetésben részesült:

Csató László a Mátrai Erő Zrt. Bükkábrányi Bányauzem SZB elnöke. **Lisztmayer János** az Oroszlányi Bánya-, Energia- és Ipari Dolgozók Szakszervezetének elnöke.

„Bányász Szolgálati Oklevél” kitüntetésben részesült:

40 ÉVES SZOLGÁLATÉRT
Vincze Csaba a MECSEKÉRC Zrt. Hidrogeológus technikusa. **Bajzát László** az OMYA Hungária Kft. lömestere. **Bálint György** a Rotary Fűrési Zrt. főmunkatársa. **Morvai Tibor** a Miskolci Egyetem nyugalmazott adjunktusa.

35 ÉVES SZOLGÁLATÉRT
Gali Barnáné a Perlit 92 Kft. bér-számfejtője. **Juhász Károly** a Geoinform Kft. kút vizsgálati művelet irányítója. **Renczes Csaba** az Észak dunántúli Vízmű Zrt. szakvezető akná-sza. **Tótván László** a Rotary Fűrési Zrt. főfűrőmestere. **Zsadányi Éva** a Magyar Bányászati és Földtani Hivatal geofizikai adattári szakrefe-rence.

30 ÉVES SZOLGÁLATÉRT
Laki Imre az Üveg-Ásvány Kft. bányai nehézgép kezelője. **Lelkes Péter** a Magyar Bányászati és Földtani Hivatal bányafelügyeleti főmérnöke. **Szalai Ferenc** a MECSEKÖKO Zrt. gépkezelő karbantartója. **Tós Tibor** a Bányavagyon-hasznosító Kht. referen-se.

25 ÉVES SZOLGÁLATÉRT
Katona Sándor a Lasselsberger Hungáriai Kft. bányamestere. **Dr. Molnár József** a Miskolci Egyetem docense.

20 ÉVES SZOLGÁLATÉRT
Lukács Norbert a MAL Zrt.F.a. Bauxitbányászati Divízió mérlegkeze-lője.

„Bányamentő Szolgálati Oklevél” kitüntetésben részesült:

20 ÉVES SZOLGÁLATÉRT
Novák Sándor a MAL Zrt. F.a. Bauxitbányászati Divízió bányauzem vezetője.

15 ÉVES SZOLGÁLATÉRT
Paczali Ferenc a Vértesi Erőmű Zrt.

vájár bányamentője.

A Bánya-, Energia- és Ipari Dolgozók Szakszervezete Elnöksége a településen élő aktív- és nyugdíjas bányász-közösségek támogatásáért, a bányász emlékek és hagyományok ápolásáért a helyi szervezetek javasla-tára emléklapot és ezüst bányászgyű-rűt adományozott:

Fenyves Péter úrnak, Mór város polgármesterének. **Kollár Károly Imre** úrnak Sárísáp község polgármes-terének. **Szalai Szabolcs** úrnak Bükkábrány község polgármesterének.

A Bánya-, Energia- és Ipari Dolgozók Szakszervezete Elnöksége a bányász kulturális örökség és hagyományörzés terén végzett kiemelkedő munkásságának elismeréseként **Művészeti Nívódíjat adományozott:** a **Rozmaring Asszonykórus** és a kórus vezetője **Juhász Lajosné** részére. **Múcsony-Alberttelep Színjátszó Kör** és a színjátszó kör vezetője **Kovácsné Pozsgai Tímea** részére. **Bányász Kulturális Egyesület** és az egyesület elnök **Oravecz Edit** részére. **Arany Lajosné** a József Attila Művelődési Ház Bányász Kultúráért alapítvány irodalmi és művészeti cso-portjának vezetője részére.

A Bánya-, Energia- és Ipari Dolgozók Szakszervezete emléklap-ban és **arany bányászgyűrű** kitün-te-tésben részesítette **Dr. Tihanyi László** urat, a Miskolci Egyetem professzorát.

A Bánya-, Energia- és Ipari Dolgozók Szakszervezete megalakulá-sának 100 éves évfordulója alkalmából **BDSZ ezüst Emlékelem** kitüntetés-ben részesítette **Üveges Ferencet**, 70. születésnapja alkalmából.

A bányák, a bányászok értéket teremtettek

Bányásznapi megemlékezés Mátranovákon

Mátranovákra, a Mátra aljai településre hívták a rendező szervek - Nógrád Megye Önkormányzata, Mátranovák Önkormányzata, a Bánya - Energia - és Ipari Dolgozók Szakszervezete, a Nógrádi Bányász Nyugdíjasok Szakszervezeti Bizottsága - a bányász nyugdíjasokat és hozzátartozóikat a 63. bányásznapi meg-emlékezésre. A szíves hívásra sokan eljöt-tek a megye több településéről, akiket **Bodor Ernőné** Mátranovák polgármestere köszöntött. Többek között hangsúlyozta, az itt élők többségének szülei, nagyszülei bányászok voltak. A hagyományos bányásznapi megemlékezéssel emléküik és azok emléke előtt tisztelgnek, akik már elmentek.

A szén, a nehéz sors igazi közösséggé formálta a bányászokat. Mindennapi hősi helytállásuk példa lehet a társadalom előtt, - kezdte megemlékezését **Becsó Zsolt** országgyűlési képviselő, Nógrád Megye Önkormányzata Közgyűlésének elnöke. Majd felidézte a nógrádi bányászokdás történetét a szén megtalálásától, a bányák nyitásától, a bányavállalatok tevékenységé-ig. Mint ahogy Nógrád megyében, Salgótarjánban, úgy Mátranovákon is a jelent és a jövőt a bánya jelentette. A bánya gondoskodott munkásairól. A tisztas fizetés mellett kolónialakásokat, iskolát és templo-mot, kultúrházat és kaszinót, orvosi rende-lőt és kórházat működtetett, sportpályákat épített. A szén-saták hősei előtt azonban bezárultak a bányák, jöllehet a föld alatt lévő 200 - 300 millió tonnára becsült szén-vagyon sok - sok embernek adhatna mun-kát. A megyei tervekről szólva **Becsó Zsolt** megerősítette: az ország fejlesztési térké-pén ott van Nógrád megye. Arra töreksze-nek, hogy ne is kerüljön le onnan.

Rabi Ferenc, a Bánya- Energia és Ipari Dolgozók Szakszervezetének Elnöke arról beszélt, a bánya, a bányász gazdasági és

társadalmi értéket egyaránt teremtett, hiszen tisztességes, kiszámítható közössé-get hozott létre mindenütt, Mátranovákon is. Olyan emberek közösségét, akik nap, mint nap leszálltak a Viktor, az Augusztá, a Déli lejtáknába, a Szárazvölgybe, a Déli 2, a Csipkés a Gáti lejtáknákba, a Csurgó tárho-ba, hogy felhozzák a szenet. Ez nem csak a családok megélhetését jelentette, hanem a települések fejlődését, gyarapodá-sát is. A továbbiakban a bányamunkások számára fontos lépést, a szakszervezet lét-rejöttének 100 éves évfordulóját méltatta **Rabi Ferenc**. Mint mondta, a hatalom hivatalosan nem engedte létrejöttét. Az újság, a Bányamunkás körül szerveződött a szakszervezet. Előfizetői szakszervezeti tagok is lettek. A szakszervezet elnöke befejezésül annak a reményének adott han-got, hogy a bányák újra munkahelyeket jelentenek majd az országban és a nagy bányász múlttal rendelkező Nógrádban is.

Nógrád megyében meghaladta a nyolc-vanat azoknak a szakszervezeti tagoknak száma, akik 50 - 60 - 65 éve tagjai a bányá-szok közösségének. Mátranovákon **Rabi Ferenc**, **Rákos József**, a Nógrádi Bányász Nyugdíjasok Szakszervezeti Bizottságának elnöke és **Mészáros István**, a bányászszak-szervezet mátranovái alapszervezetének elnöke köszönték meg és adták át a szak-szervezeti tagoknak az elismeréseket. Többek között **Répás Istvánnak**, aki mögött 65 éves szakszervezeti múlt van. **Lonsták Vilmos**, a salgótarjáni alapszervezet elnöke és **Csikó István Béla**, a mátranovái alap-szervezet főbizalmija a szakszervezet országos elnökségének ezüstgyűrűjét vehette át, a szakszervezetben végzett sok éves eredményes munkájáért.

Délután helyi kisdíjak és a környékbeli települések civil szervezetei igényes műso-rán szórakoztak a jelenlévők

v. g.

Nógrád megye bányász nyugdíjasait Rabi Ferenc köszöntötte.

Bányásznapi Várpalotán

A Rákóczi-telepi bányász emlékhely megkoszorúzásával kezdődött a 63. Bányásznapi megünneplése Várpalotán,

2013. szeptember 7-én. Ezt követően a Jó szerencsét Művelődési Központban megnyitották **Farkas István** festőmű-

vész kiállítását, majd a résztvevők menetzenével átvonultak a Thury-várhoz, ahol **Dr. Buzási István**, a Bányász hagyományok Ápolásáért Egyesület elnöke megnyitotta a köz-ponti ünnepséget.

Leszkovszki Tibor, a város korábbi polgármestere mondott ünnepi köszön-tőt, **Hargittai László** a BDSZ helyi szervezetének elnöke adott át emlékla-pokat. **Hámori István Péter** a Bányamunkás főszerkesztője emléke-zett meg a bányászszakszervezet elmúlt száz évről, majd bemutatta **Petrovics László**, „A várpalotai bányászszakszervezet kulturális érdekképviselője törté-netéből” című, a centenáriummra megje-lentett könyvét.

A rendezvény a munkában életüket vesztő bányászok emléktáblájának megkoszorúzásával ért véget.

Ajka város fellendülése a szénnek köszönhető

Három napig együtt ünnepeltek a bányászok

Évfordulót ünnepeltünk ismét: a 63. bányásznapot, a bányászok rangos eseményét. Azt a napot, amelyen Ajka városa a tisztelet és megbecsülés jeleként köszöntötte a föld mélyének egykori munkatársait, a szén kitermelőit, felszínre hozóit, akik egész életüket a bányászat szolgálatában tevékenykedve ma már megérdemelt pihenésüket töltik.

Az idei bányásznapi rendezvények, hogy Ajka városa nem feledkezik meg a bányászokról, azokról az emberekről, akik áldozatot vállalva, erejüket, szabadidejüket zokszó nélkül nem kímélve, hűséggel és reménnyel telve termelték „az ipar kenyerét”, hogy a lakosság ne szűkölködjék energiában. És nehéz munkájuk mellett még – a közösség érdekében, annak javára – rengeteg társadalmi munkát is végeztek. És emlékezett azokra a bányászokra, akik a munkában, kötelességteljesítés közben áldozták életüket.

A 2013-as bányásznapi rendezvények első napján (pénteken) a Nagy László Városi Könyvtár és Szabadidő Központ földszinti helyiségében Győr Sándor, a Bányászokért Alapítvány elnöke nyitotta meg az ajkai szénbányászat 139 évét felidéző dokumentumkiállítást. Ebben benne volt az ajkai bányászat 139, a padragi 60 évének munkája, amely ötvennégy éves városunk történelmi értéke, amit már senki nem tud elvenni. – Sok-sok ezer ember munkájának köszönhető Ajka várossá válása. Szeretnénk minden évben, amíg tehetjük, városunknak megköszönni, hogy a bányászatnak helyt adott, a bányászokat felkarolta, és őket a mai napig megbecsülésben részesíti. Ez a kiállítás is azt bizonyítja, hogy bányászaink élnek, alkotnak, és még mindig szeretik évtizedekig gyakorolt szakmájukat. A mostani fényképes dokumentumkiállítás nagy vonalakban idézi fel az elmúlt időköt, a szénbányászat hőskorát, amikor a bányászok a jövő emberei voltak. Ma már sajnos csak múlt időben beszélhetünk a bányászatról, mert 2004. augusztusa óta megszűnt Ajkán. Tehát bánya már nincs, nyugdíjas bányász még van, akik a szénbányászat mellett sokat tettek a sport, és az amatőr művészeti mozgalom terén is – hangsúlyozta Győr Sándor.

A kiállítás-megnyitó résztvevői megemlékeztek Bábies Gábor, a Nyugdíjas Szakszervezet elnökének 75. születésnapjáról. *Bábies Valéria*, a Nagy László Városi Könyvtár és Szabadidő Központ igazgatója köszönetet mondott a Bányász Kulturális Egyesületnek a szombat délutáni Bányász Művészeti Találkozó megszervezéséért, majd gratulált az Egyesületnek és *Oravecz Edit* elnöknek, aki a Bányai Dolgozók Szakszervezetének két Művészeti Nívódíját vehette át a központi bányásznapi, Gyöngyösön. Egyiket a saját, másikat az egyesülete nevében!

A pénteki nap programja a padragkúti bánya bejáratánál felállított emlékműnél folytatódott. Az ünneplők elénekelték a Bányász Himnusz, majd *Bírer Lajosné* szavalata után *Blaskó Sándor*, a Bányász szakszervezetek titkára emlékezett volt munkahelyükre, amely tisztas munkát, megélhetést biztosított számukra. Emlékezett arra a huszonhárom bányásztársukra, akiket munkahelyi balesetben veszítettek el. Emlékezett azokra a bányásztársakra is, akik az egyre idősödő bányásztársadalomból már nem lehetnek közöttük. Már tizenhat éve bezárt a padragi bánya, de szívükben még tovább él munkahelyük szeretete. – Aki egyszer eljegyezte magát ezzel az ember próbáló, naponta újabb és újabb kihívásokat jelentő szakmával, annak élete örök élményt adó részévé válik a bányászat. Életünk ké vált az egymásra utaltság, a szolidaritás, a mélybe szövődő és eltér-

hetetlen barátság – fogalmazta meg ünnepi gondolatait Blaskó Sándor, majd utalt a Bányamunkás és a Bányász Szakszervezet századik évfordulójára. A szakszervezet és lapja nem választható el a bányamunkás mozgalomtól – jelentette ki. Koszorúzás zárta a megemlékezést az ajkai önkormányzat, bányász szakszervezetek, nyugdíjas klubok, civil szervezetek részvételével.

A második napon, szombaton reggel, a bányászok főnapján az Ajka Városi Bányász Fúvószeneke rendezett zenés ébresztőt a város különböző pontjain. Pattogós indulóikkal, az alkalomhoz illő dallamaikkal körbejárták Padragkút, az ajkai belváros, a Bányásztelep, valamint Csingervölgy utcáit.

Dél előtt az alsócsingeri Bányász Emlékparkban, az Ármin-bánya dolgozóinak emlékére állított szobor mellett hangzott fel ismét a Bányász Himnusz. Az előadó ünnepi beszédében Csingervölgy múltját idézte fel, hogy a

mai fiatalok is tudják, mit jelentett bányásznak lenni, és a szénportól fekete bányászok életét állította példaként a hallgatóság elé.

Majd kora délután csendbe burkolózott a Parkerdő. A Bányászati Múzeum kertjében a szénbányászat és erőműves áldozatok emlékére felállított kopjafánál lehajtott fejjel tisztelegtek a vendégek az előtt a 175 ember márványba vésett emléktáblája előtt, akik társaikhoz hasonlóan bizakodva szálltak le a föld mélyébe, de feljönni már nem tudtak többé, befejezetlenül hagyták életük sok megkezdett feladatát. A Bányász Fúvószeneke terzenéjének felhangzásakor sok-sok évre visszatekintő pillanat idéződött fel a bányagépek között. Ajka város önkormányzatának, a Bakonyi Erőmű Zrt., a bányász hagyományápolók, a bányász szakszervezetek, civil szervezetek képviselői helyezték el az emlékezés és tisztelet koszorúit.

Ezt követően a város központjában, a

Hild-parkban, az 1984-ben felállított Marton László szobrászművész által alkotott bányászemlékműnél hajtottak fejet és emlékeztek az egykor virágzó iparágra, azokra a bányászokra, hősies munkájukra, akik nap mint nap leszálltak a föld alá. Az emlékműnél az előbbi helyszínekhez hasonlóan ugyanazokkal szereplőkkel itt is koszorúzással zárult a megemlékezés.

A kulturális bemutatók során az Agóra téren egyszerre hallhattuk énekelni a fellépő együtteseket, amint a Bányász Himnusszal megnyitották a belvárosi rendezvényt.

A további program Ajka, Várpalota, Pozsony bányász kulturális együttesei-nek műsorával folytatódott.

A szombati esti programban elsőként a 85. születésnapját a bányásznapi előtt ünneplő *Osváth Imre* bányásköltő szavalta el Tiszteletük a bányászt! című saját versét. Hatalmas taps köszöntötte a költő-előadót, akit még egy meglepetés ért. Győr Sándor a színpadon köszöntötte fel 85. születésnapja alkalmából, s *Bangó Margit* népszerű dalénekes is gratulált a bányáspótlának. Ezt követően dr. *Horváth József*, Ajka város alpolgármestere mondott ünnepi beszédet, amelyben emlékeztetett rá: Ajkán a fellendülés, az ipari fejlődés, sőt maga a várossá válás is a szénnek köszönhető. – Lassan 10 éve, hogy Ajkán is befejeződött a bányászat, de sosem szabad elfelejteni, és meg kell emlékezni arról, hogy a jövő évben 55 éves városunk fejlődésért a bányásztársadalom részéről mindig hatalmas tenni akarás mutatkozott. A 139 éves bányászat már a múlté, de a bányászok munkájának a nyoma itt maradt a városban. Hála Istennek sokat tesznek azért a hagyományok őrzésével, hogy emlékü örökké fennmaradjon – mondta dr. Horváth József.

Az ünnepi köszöntő után a városi rendezvényt igazán ünnepélyessé tette a

Ápolják és őrzik a bányász-hagyományokat

Az ajkai Bányász Kulturális Egyesület Oravecz Edit elnök vezetésével Bányász Amatőr Művészeti Fesztivált szervezett a 63. Bányásznapi Bányász Szakszervezet 100 éves, és a Bányász Kulturális Egyesület 20 éves évfordulójára Ajkán, az Agóra téren.

A fesztiválon tizenhat művészeti együttes lépett színpadra, ahol három órában szölt a zene, a dal, majd fergeteges néptáncosoktól rengett a színpad. A fellépő együtteseknek valamilyen formában kötődésük van a bányászokhoz, a bányászélethez, ezért volt nagy a lelkesedés, és magas színvonalú a rendezvény.

T. S.

sztárvendég, Bangó Margit, Kossuth-díjas művésznő műsora. A cigánydalok, magyar nóták kiválóságát nagy szeretettel fogadta a közönség. Összeállításában örökzöld dalaival a tőle megszokott vidámsággal kápráztatta el nézőit. A rajongók szünni nem akaró vastappsal honorálták fellépését.

Hangulatos befejezése volt a bányásznapi második napjának a fáklyás felvonulás. Este sötétedés után a Csingervölgyért Egyesület szervezésében a résztvevők 55 fáklyával vonultak a bányaszerencsétlenség áldozatainak emlékművéhez a Parkerdőben. Mindnyájan hűen emlékeztek meg az 1909. január 14-ei bányaszerencsétlenség 55 áldozatáról a tragédia helyszínén lévő emlékműnél a lángokkal megvilágított ösvényen.

Az évforduló harmadik napjára, vasárnapra is jutott bányásznapi ünnepség. Délután a padragkúti Bányász és Kegyeleti parkban lévő Borbála szobornál a Civil Fórum Padragkútért Egyesület rendezésében szépszámmal tisztelegtek az egykori bányászok, családtagok, vendégek a padragi bányában munkahelyi balesetben, a természet vad erőivel vívott harcban életüket veszített huszonhárom bányász előtt. A műsorban a Jó szerencsét Nyugdíjas Klub énekkara és szavalói léptek fel. *Pálosiné Nagy Katalin*, nyugalmazott iskolaigazgató mondott ünnepi beszédet: - Családomban nem voltak bányászok, de amikor Padragra kerültem, rögtön megragadt az őszinte, szeretetteljes légkör, ami a bányászemberekből rám vetődött. Mindez a mai napig elkísér – idézte fel első élményét az előadó. Az emlékező szavai csak a bányászatról, a bányászokról szóltak. Kiemelve: a bányász, ha leszállt a mélybe, félig-meddig hazament, hiszen második otthonának, családjának tartotta munkahelyét. Ezért is igyekeznek ébren tartani, és a jövő számára megmutatni, mit jelentett az egykoron itt élőknek és itt dolgozóknak a bányásztársadalom. A padragiak kötelességüknek érzik, és nem hagyják elveszni, az utókor számára megőrzik azokat az értékeket, amelyek még megmaradtak. Nem szabad feledni hagyni azt az emberpróbáló tevékenységet, amit a bányászember munkájával kivívott magának és az ország gyarapodása érdekében. Ajka város önkormányzata, helyi pártok, a Bakonyi Erőmű, nyugdíjas szakszervezetek, nyugdíjas klubok, civil szervezetek képviselői helyezték el a megemlékezés koszorúit. A településen élő magánszemélyek is virágcsokrokkal, mécsesekkel tisztelegtek a bányász múltunk és az elhunytak előtt.

A háromnapos ünnepségsorozaton felémelő érzés volt, s látszott az embereken, hogy az ajkaiak szívében a bányászat soha nem fog meghalni!!!

Tollár Sándor

Kiállítás Oroszlányban

munkáját és a rendezésben résztvevők tevékenységét.

A jelenlévők megtekintették a tablón és tárlóban elhelyezett tárgyakat, okleveleket, fényképeket és élénk beszélgetésben elevenítették fel a látottakat. Majd megnézték az intézet házi bányászati kiállítását is.

A kiállítás megtekintése után szerény állófogadás volt az étteremben, ahol *Rabi Ferenc* BDSZ elnökünk tartott pohárköszöntőt. Köszöntőjében kitért a körzet vértessomlói első bányanyitásától a márkushegyi bányauzem tervezett bezárásáig tartó nehéz és küzdelmes szakszervezeti munkára, s kiemelte az oroszlányi szakszervezet bányásmártírjainak tiszteletre méltó áldozatvállalását.

A kiállítás-megnyitó kötetlen beszélgetéssel fejeződött be.

Dubrovitzky Lajos

A Pannónia Nyugdíjpénztár tájékoztatója

Olvasóink a legutóbb a Pannónia Nyugdíjpénztár munkatársaival készített interjú keretében értesülhettek a Nyugdíjpénztár és a CIG Pannónia Életbiztosító közötti együttműködés középtávú terveiről, így többek között egy együttműködési kezdeményezésről a VITAMIN Egészségpénztár irányába. Az együttműködéssel kapcsolatos rövid kommentárban a VITAMIN Egészségpénztár vezetői is nyitottak voltak egy ilyen terv megvalósítására. A pénztártagság informálása érdekében a Pannónia Nyugdíjpénztár e lap hasábjain is be kívánja mutatni részletes együttműködési ajánlatát, amellyel a VITAMIN Egészségpénztár vezetőit közel egy évvel ezelőtt már megkereste. Reményeink szerint a tagság kedvező fogadtatása is hozzájárulhat az együttműködés létrejöttéhez.

A Pannónia Nyugdíjpénztár (korábban VIT Nyugdíjpénztár) a nyugdíjpénztári piac ismert és meghatározó szereplője.

A Nyugdíjpénztár tagsága alapvetően a villamosenergia-ipari és a bányaiipari munkáltatók dolgozóiból és családtagjaikból kerül ki, de a Pénztár 2011 első felében célul tűzte ki az aktívabb piaci szerepvállalást: integrátori szerep és intenzív nyitás az ágazaton kívüli munkavállalók felé. Ennek következtében, és kihasználva a piaci lehetőségeket 2012 áprilisában a Mobilitás Önkéntes Nyugdíjpénztár, 2013. júliusban pedig egy önkormányzati égisz alatt működő kisebb nyugdíjpénztár beolvasztásával erősítettük a Nyugdíjpénztár pozícióját.

Az aktívabb piaci szerepvállalás másik eleme a stratégiai együttműködés a CIG Pannónia Életbiztosítóval, amelynek részeként Nyugdíjpénztárunk Pannónia márkanév alatt, a CIG Partnerség tagjaként folytatja tevékenységét.

Nyugdíjpénztárunk a teljes önkéntes pénztári szektorban szerepet kíván vállalni, tagjainak a teljes pénztári palettát szeretné nyújtani egy szövetség keretein belül. Az önszegélyező pénztári szektorból a Liga Önszegélyező Pénztár 2012 májusában csatlakozott a CIG Partnerséghez, Pannónia Önszegélyező Pénztár néven folytatja tevékenységét. A Liga csatlakozásával az önszegélyező pénztári szektor legnagyobb szereplője vált partnerünké.

További célunk, hogy a CIG Partnerség egészségpénztári intézménnyel is bővüljön, ezzel egy csoportosuláson belül azonos márkanév alatt minden pénztári szolgáltatást nyújthassunk tagjainknak.

Egészségpénztárként szívesen látjuk a VITAMIN Egészségpénztárt is Partnerség tagjai között, és a Vitamin Egészségpénztárra alapozva tervezzük a várható további egészségpénztári csatlakozásokat.

Meggyőződésünk, hogy azonos márkanév alatt a Partnerség minden pénztára értéket tud közvetíteni a tagság irányába. Nyugdíjpénztárunk legnagyobb értéke az alacsony díjterhelés mellett működés, amely élvonalbeli hozamokkal párosul.

A pénzügyi és gazdasági válság hatásai nem kerültek el az önkéntes pénztári szektort sem, az egyéni és munkáltatói befizetések csökkenő, jó esetben stagnáló tendenciát mutatnak, a személyi jövede-

lemadó törvény módosításával a kedvezményesen adózó bérén kívüli juttatások korlátozása és a nem pénztári típusú juttatások preferálása sem erősíti az önkéntes pénztárak helyzetét.

Az önkéntes pénztári szektorban hamarosan még hangsúlyosabb lesz az alacsonyabb működési költségszint, amely egy szövetségben, egy erős pénztárak közötti együttműködésben jobban tud érvényesülni.

A Pannónia Nyugdíjpénztár és a CIG Pannónia Biztosítók minden pénztári típust megjelenítő pénztári szövetséget kívánnak létrehozni Pannónia márkanév, illetve a CIG Partnerség égisze alatt.

Célunk, hogy egy 100 ezer fő körüli egészségpénztár legyen a Partnerség tagja, amelyhez a Vitamin Egészségpénztárt jó alapnak tartjuk, és amelyhez a CIG társaságcsoporthoz támogatást tudjuk ajánlani.

Rövid távon, reményeink szerint egy

PANNÓNIA
NYUGDÍJPÉNZTÁR

másik egészségpénztár is csatlakozik a Partnerséghez, amely beolvasás útján tudná növelni a tervezett 100 ezer főre az egészségpénztári tagságot. Ezzel Pannónia név alatt egy szektorszinten meghatározó méretű egészségpénztárrá alakulhatna a Vitamin.

Céljaink találkozása esetén az alábbi kérdések megválasztását tartanánk fontosnak, amennyiben erre a vezetést a VITAMIN tagsága felhatalmazná:

1. VITAMIN Egészségpénztár csatlakozása a CIG Partnerséghez, a Pannónia márkanév felvétele.

2. A tagság csatlakozást támogató döntése esetén a Pannónia Pénztárak Igazgatótanácsaiban és Ellenőrző Bizottságaiban átfedések kialakítása (közös tisztségviselők). A Pannónia (volt LIGA) Önszegélyező esetében erre jól működő és költséghatékony megoldás született. Az Igazgatótanácsban a VITAMIN Egészségpénztár részére két helyet, a pénztárak közötti együttműködés koordináló szervezetben pedig egy helyet biztosítanánk.

3. Biztosítási termékek vásárlása egészségpénztári egyéni számla terhére, mivel azt a jogszabályi változások már lehetővé teszik. A CIG Pannónia Életbiztosító által forgalmazott Best Doctors egészségbiztosítás hatékonyabban válik elérhetővé az egészségpénztári tagoknak, kiegészítve az egészségpénztár szolgáltatásaival, melynek keretében a

szükséges orvosi vizsgálatok az egyéni számla terhére is végezhetőek. A Best Doctors biztosításról részletes tájékoztató található a www.pannonianyp.hu oldalon.

4. A Nyugdíjpénztár és a CIG Életbiztosító tulajdonában álló Pénztárszolgáltató szolgáltatásainak igénybe vétele, akár közös tulajdonban is. (Megvizsgálendő a Vitamin Pénztárszolgáltató Zrt. helye és szerepe, egy esetleges fúzió.)

5. A Nyugdíjpénztár és a CIG Életbiztosító tulajdonában álló alapkezelő társaság szolgáltatásainak igénybe vétele.

6. Az egyes pénztárak tagsági köre részére könnyen elérhetővé válik a másik pénztár, mindegyik tagság egyedi, költségekben és hozamokban kedvező tulajdonságokkal bír.

7. Közös tagszervezés és akvizíciós tevékenység.

8. Széchenyi Pihenő Kártya kibocsátása.

9. Stratégiai partnereink a CIG Partnerség cégein keresztül minden VITAMIN Egészségpénztári tagnak kedvezményes termék konstrukciókat biztosítanánk.

CIG Pannónia Életbiztosító Nyrt. - Életbiztosítások esetén: A befektetési életbiztosítások (unit-linked életbiztosítások) kezdeti éves befizetésének 280%-ának megfelelő bónusz (az 5. év végén 40%, aztán évente 60-80-100%, összesen 280%) a szerződésen elhelyezett megtakarításon és annak befektetési hozamain felül.

CIG Pannónia Életbiztosító Nyrt. - Egészségbiztosítás esetén: Kedvezményes díjkonstrukció az egyéni számla terhére, kombinálva az egészségpénztár szolgáltatásaival.

CIG Pannónia Első Magyar Általános Biztosító Zrt. - Lakásbiztosítás és casco biztosítás esetén: A meglévő lakásbiztosítás és/vagy casco biztosítás díjánál 19%-kal alacsonyabb díjért változatlan fedezetet nyújtó biztosítás megkötésének lehetősége.

Amennyiben céljaink találkoznak az alábbi konkrét eredmények várhatók a gazdálkodásban:

1. A működési költségek várakozásaink szerint évi mintegy 20%-kal csökkenthetők.

2. Az egészségpénztár által értékesíthető CIG Pannónia Best Doctors egészségbiztosítás forgalmazásból származó többlet bevételei a pénztár működési tartalékát illetik, így lehetővé válik a befizetések egyéni számlára jutó hányadának növelése.

3. A Nyugdíjpénztárnál is megválasztott vezető tisztségviselők esetében tiszteltidő-mentes tevékenység végzése a VITAMINNÁL.

4. A pénztári hozamok javulhatnak: a Nyugdíjpénztár befektetési szakemberei a múltban folyamatosan kimagasló eredményeket értek el a tagság javára. A szakemberek 2012-től már a Pannónia CIG Alapkezelő alkalmazottai, így továbbra is a Pénztárunk és csatlakozó Pénztárak tagságát tudják szolgálni, versenyképes díjazásért.

A Pannónia Nyugdíjpénztár Igazgatótanácsa

Összesimuló kezek Negyedszázada „él” a nyugdíjas nőklub

Szép és kifejező volt a színpadkép. A hófehér tablókon elsárgult, hulló levelek, s rajtuk azok képei, akik már eltávoztak a közösségből. Emlékeztükre egy - egy gyertyaláng fénylett. A tablóra kerültek azok a programok is, amelyeket „megálmodtak” és megvalósítottak az elmúlt negyedszázad alatt. Születésnapját ünnepelte a Bányász Nyugdíjasok Nők Klubja Bányaterenyén, a nyár derekán. Nem véletlenül választották az ünnep mottójául az ismeretlen szerző gondolatait: „Kezet csak megfogni szabad!/ Elengedni vétek./ Eldobni átok./ Összesimuló kezek tartják össze/ Az egész világot.” A Bányász Nyugdíjasok Nők Klubját immár negyed évszázada.

Az elszállt évek krónikás könyvét Lengyel Jánosné, a nőklub elnöke „lapozgatta”. Tisztelettel emlékezett Szerencsi Andrásnéra, aki összefogta az asszonyokat, megszervezte a klubot és vezette több mint húsz éven át. A tizenötödik születésnapon így összegezte tapasztalatait első elnökük: Tizenöt évvel azelőtt az egyik klubtársunk így fogalmazott, én hívtam magam mellé őket, akkor vigyem is magammal mindannyiukat egy hatalmas zsákban. Hol könnyebb, hol nehezebb volt ez a zsák. Végül is összekovácsolódtunk. Kialakítottuk és megvalósítottuk programjainkat. Érző és gondolkodó emberként éltük át és értettük meg az országban, szűkebb környezetünkben végbemenő változásokat. Egy emberként ott voltunk, ahol szükség volt ránk.

- vg -

A negyedszázad élmény-kútjából bőven mergették az asszonyok

Kiránduló nyugdíjasok

Megtartották az idei nyári meleg vízi kirándulásaikat az Ajkai Bányász Nyugdíjas Szakszervezet bizalmi csoportjai, valamint a hozzájuk tartozó Bányász Hagyományörző Klub és a Borostyán Kórus tagjai.

A mintegy 300 főt kitevő fűrdőző társaság 6 autóbusszal látogatta meg a környező gyógyfürdőket és gyógyította magát. Ezt követően a nyári estében finom vacsora és vidám zene várta őket a Somló Hegykapu étteremben.

Bábics Gábor

Harmincöt éves dalkör

A Tatabányai Bányász Dalkör, Tatabánya egyik legjelentősebb néphagyományörző művészeti közössége, 2013. szeptember 13-án, jubileumi gálaműsorral ünnepelte fennállásának 35. évfordulóját. Az 1978-ban alakult együttes tagjai zömmel nyugdíjasok, egykori bányászok, bányászözvegyek. Repertoárjukban magyar népdalok szerepelnek hazánk minden tájáról, és határainkon túli magyarlakta területekről.

Nevükhöz méltóan kiemelten fontos céljuknak tekintik a bányászdalok, bányáshagyományok megőrzését. Mintegy félezer dalt és hatvan népdal-

csokrot ölel fel repertoárjuk. Jeles napokra, ünnepekre tematikus műsorokkal is készülnek. Évente számos fellépést vállalnak városi, megyei és országos szinten, valamint határainkon túl is. A nekik megalakulásuk óta otthont adó kertvárosi Bányász Művelődési Otthonnal közösen prosperáló kapcsolatokkal ápolnak több felvidéki hagyományörző együttesel, civil szervezettel. A Millennium évében jelent meg első hangkazettájuk. Működésük alatt számtalan szakmai díjat, elismerést vehettek át.

1997-ben, 1999-ben, 2001-ben, 2005-

ben az Országos Népdalköri Minősítő Hangversenyen ARANY fokozatot kaptak, 2007-ben kiérdemelték az Arany Páva minősítést. A Vass Lajos Népzenei Versenyen rendszeresen arany fokozattal díjazták tevékenységüket. A város közművelődésében betöltött szerepüket és tevékenységüket az önkormányzat 2001-ben Tatabánya Kultúrájáért Díjjal ismerte el, és birtokosai a BDSZ Művészeti Nívódíjának is, valamint a jubileum alkalmából kapott BDSZ elnöki elismerő oklevélnek is.

Vezetőjük Darmstadterné Marton Anita.

Szívem a bányászok szeretetével van tele

(Beszélgetés a két Művészeti Nívódíjas Oravecz Edittel)

Az élet számos területén többnyire csak azokat az embereket vesz-szük észre, akik refraktorfényben állnak, akik a sikereket aratják. Azokról, akik alázattal és nagy rajongással, de „csak” szürke eminenciásként ténykednek, kevés szó esik. Még akkor is, ha tetteik, munkájuk felbecsülhetetlen jelentőségű, ha életvitelük példaként kellene, hogy lebegjen mindannyiunk előtt. Ajkán egy ilyen ember, nevezetesen Oravecz Edit, a Bányász Kulturális Egyesület elnöke kapta a 63. Bányásznap központi ünnepélyén, Gyöngyösön a Bányaipari Dolgozók Szakszervezetének két Művészeti Nívódíját. Egyiket a saját, másikat az egyesülete nevében.

Oravecz Edit szelíd és szerény, ám mosolygós és csupa derű hölgy. Úgy képzem, hogy ő a legnehezebb élethelyzetekben is mosolyog. Hiszen – mint mondta – az élet ajándék, és túlságosan rövid ahhoz, hogy szomorúak és kedvetlenek legyünk benne. Olyan barátságosan beszélget velem, mintha a bányász kulturális életben régi kollégák lennénk. Beszélgetés közben hamar kiderül, hogy az élet, a bányáskultúra, a bányászok sorsára nagyon is fogékony.

Felejthetetlen óra volt életében az az egy, amikor a 63. Bányásznap központi ünnepélyén, Gyöngyösön Rabi Ferencről, a Bányaipari Dolgozók Szakszervezetének elnökétől átvethette a Művészeti Nívódíjat, amelyet ő maga, és az általa vezetett húsz éves egyesület érdemelt ki. E rangos országos kitüntetést a bányászok kulturális életében több mint negyven éve végzett kiemelkedő szakmai munkájáért, magas színvonalú, áldozatkész, eredményes tevékenysége elismeréseként kapta. Olyan munkáért, amelyre nemcsak Ajkán, hanem az országban is felfigyeltek, hiszen kiemelkedő szakmai tudásán, lelkiismeretességén kívül emberség, önzetlen segítség jellemzi munkáját. Emberi magatartása is példaértékű.

Arról beszélgettünk, hogyan fogadta a díjat, számított-e rá. Szót ejtünk pályájáról, hivatása szépségeiről. Az is kiderül, mi ad erőt számára nap mint nap ennek a gyönyörű, de nehéz hivatás gyakorlásához.

- Szeretettel gratulálunk az áldozatos munkájával kiérdemelt kitüntetéshez. Számított-e rá, s mit jelent az ön számára és hogyan fogadta az elismerést?

- Bevallom őszintén, nem számítottam rá. Bár nagyon jól esett, s azóta sem múlt el a meghatottságom. A legnagyobb elismerés számomra, hogy az általam vezetett egyesület is megkapta a Művészeti Nívódíjat. Ebben a kitüntetésben természetesen benne van a Bányász Kulturális Egyesület valamennyi tagjának áldozatos munkája, hozzáállása. Szívem mindig a bányászok szeretetével volt és van tele. A bányászat nálunk családi hagyomány. Édesapám, bátyám, nagybátyám, unokatestvéreim mind a bányánál dolgoztak, ebben a légkörben nőtem fel, s a bányászok iránti tisztelet, az összefogás, a szeretet szép példáját láttam mindig családtagjaim között. Nagyon fel-emelő, boldog érzés volt a bányászok szakszervezetének első emberétől átvenni az elismerést. Az én életemet a bányáskultúra töltötte ki, s nagyon örülök munkám elismerésének, úgy érzem negyvenkét éves kulturális tevékenységemmel „harcoltam ki” – jegyezte meg csendesen, szerényen, kedves mosollyal.

Látszott rajta, hogy őszintén örül. És tényleg, az ember csak annak tud örülni igazán, amiért megküzdött, megszenvedett... Úgy érzi, hogy élete, eddigi mun-

kája szép koronája ez a Nívódíj, amely boldogságot, ám még nagyobb kötelességet jelent számára. Hogy az eddig megtett úton holnap is ugyanúgy menjen tovább.

- Munkájának megbecsülése korábban is megmutatkozott már?

- Úgy érzem, igen. Hiszen több rangos kitüntetés tulajdonosa vagyok, és mondhatom, az emberi kapcsolatok révén is.

- Megkérem, pergesse vissza az idő kerekét, és idézze fel e hosszú, kemény munkával „fűszerezett” élet emlékeit...

- Első munkahelyem 1971-ben a Padragi Bányánál kezdődött, mint bér-elszámoló, SZTK-ügyintéző, ahol jó kapcsolat alakult ki az ott dolgozó munkatársakkal, valamint a bányában dolgozó emberekkel. Sok szeretetet, kedvességet kaptam tőlük, sőt virágot, csokoládét, apró kis bányászati emléktárgyakat. Még ebben az évben aktív résztvevője lettem a városrész kulturális életének. A padragkúti művelődési házban művészeti előadóként kezdtem pályafutásomat. Tagja voltam a Bányász Néptáncegyüttesnek, amelyet 1972-től Illés Sándorral közösen vezettünk. Ezidő alatt együttesünk országos hírnevet szerzett, a magyar néptáncmozgalomban és a szakemberek körében nagy elismerést vívott ki. Együttesünk a ma is virágzó ajkai néptáncélet alapjait tette le.

- A továbbiakban hogyan alakult kulturális pályafutása?

- 1987-től a művelődési ház igazgatója lettem. A rendszerváltás nehéz időszakaikat átvészelve harcoltam az intézmény fennmaradásáért, a gazdaságilag leépülő peremkerületben a nehézségeket feledtető magasszintű kulturális programok megvalósításáért. Sikerként években át igazán színes közösségi életet kialakítani a bányász művelődési házban. Méltó módon összeállított, nagy érdeklődésre számot tartó programok emlékeztetnek nemzeti ünnepeinkre, más hagyományos évfordulókra.

- Mit tartott hivatása alapkövetelményének?

- Minél jobban megismerni a művelődési intézményt látogatók igényeit, mert nincs nagyobb kudarc, mint a közönség számára érdektelen programokat szervezni. Ezt 2009-es nyugdíjba vonulásomig sikerült elkerülni.

- Nyugdíjba van, de változatlanul nyughatatlanul dolgozik...

- A Bányász Kulturális Egyesület, az Ajka-Padragkút Néptáncosok Baráti Körének elnöke, valamint az Országos Bányász Kulturális és Hagyományörző Szövetség bizottsági tagja vagyok. Ezek csak a legnagyobbak, de van még több apróbb feladatom is.

- Mi jelent önnek sikerélményt?

- Sikeres úgy lehet az ember, ha szereti, amit csinál. Az öröm érzésére kitá-

gul a világ körülöttem, és képes vagyok a lehetőségeket meglátni. Sikerélményem akkor van, ha érzem, tetteim egyértelműen céljaim megvalósulásához vezetnek. Ez az érzés felszabadultsággal tölt el, mert azt csinálom, amit szeretek.

- Mi a kulturális munka szépsége?

- Szeretem az embereket, örülök, ha tudok segíteni, amire megkérnek vagy felkérnek.

- Mi volt a legszebb jutalma négy évtizedes pályafutásának?

- A bányászemberek szeretete, hálája, kedvessége, mosolya teljesen barátivá tette a kapcsolatot közöttünk.

- Milyen elismeréssel lenne még elégedett?

- Ha a bányászok évek múlva is emlékeztükben tartanak, az lesz a legnagyobb elismerés számomra.

- Negyvenkét év a bányáskultúrában hatalmas idő, minek köszönhető ez a hivatásának megingathatatlan hűsége?

- Munkámat mindenképpen hivatásnak tekintetem és tekintem ma is. Az ember hivatása egy életforma, ennek mindent alárendel. A bányász kulturális életben sűrítetten megtalálhatók a bányászat és az élet örömei, drámái, az emberi érzelmek megnyilvánulásai. Én mindig nagyon jól éreztem magam a bányászok között, most is közéjük tartozom. Rájuk pedig a hűség jellemző!

- Mi a kulturális hitvallása?

- Fontos számomra a kulturális értékek ápolása, megőrzése és közreadása. Szeretem felhívni a figyelmet azokra az értékekre, melyek nem kapnak elég nyilvánosságot más kulturális fórumokon.

Oravecz Edit munkásságát megismerve nyugodtan kijelenthetjük, hogy igazi népművelő. Időt, fáradságot nem kímélve feláldoz vasárnapokat, ünnepeket, családi eseményeket. Amióta a kulturális életben dolgozik, minden gondolata a bányáskultúrán jár. Ahhoz a típushoz tartozik, aki útban hazafelé is egyre azon töri a fejét, mit csináljon még, mit tehetne azért, hogy még jobban érezzék magukat a nyugdíjas bányászok. Egyáltalán nem úszik az elégedettségben. Tudja, hogy kulturális területen nincs végállomás, csak állomások vannak. És ez a vonat nagyon gyorsan halad. Aki elbámészkodik – lemaradhat... Edit nem marad le, hiszen mindennap friss, energikus, mert a bányáskultúra a mindene, örök szerelme!

Tollár Sándor

Acélszív és kőhomlok

Emlékkiállítás, emléktúra, emléktáblák

Nádújfalu, a 450 éves település múltja igen mozgalmas. Helyet cserélt, nevet váltott és kétszer is tűzvész pusztította. Az 1900-as években a mezőgazdasági munka, a falusi foglalatosság mellett megjelent a kő és a szénbányászkodás. Hevesből 1950-ben került Nógráddhoz. A település története újraéled azon a gyűjteményes kiállításon, amelyet a Nádújfaluért Baráti Egyesület, a bányászszakszervezet helyi alapszervezete, a nádújfalusi nyugdíjas klub „hozott össze” és a bányászok ünnepén nyitottak meg. Nádasdi János, a baráti egyesület elnöke a kiállítást átadó beszédében azt hangsúlyozta, a dokumentumok, a kiállított tárgyak, eszközök a település történetét, az itt élt és élő emberek mindennapjait mutatják be. Az éjszakai műszakból a parasztkonyhába hazatérő bányászt, a

Hatvanöt év hűség

Mindössze tizenhat esztendő volt Répási István, amikor a bányához került. Nagypapa is bányász volt, bányabalesetben veszítette életét. Apja a földet hagyta ott, hogy lemenjen a föld alá bányászni. Egészen természetes volt, hogy a fiú útja is ide vezetett. Akkoriban a bánya jelentette a biztos munkát, a biztos megélhetést a legtöbb falubelinek, nem csak Mátranovákon, de a környező településeken is. Volt idő, amikor tizenhat bánya dolgozott a falu határában.

A fiú a szénosztályozón kezdte a munkát, de ahogy múlt az idő, úgy került mind közelebb, beljebb a bányába. Eleinte az idős bányászok, majd a maga gyűjtögette tudás és tapasztalatok segítették. Így lett a csillésből segédvájár, vájár. Munkáját elismerték, embereket bíztak rá, csapatvezető vájár lett. De akkor is tanult. Megismerkedett a lőmester, a robbantómester, az omlasztó munkájával is. Úgy ismerték, mint aki hozzáértéssel és felelősséggel teszi a dolgát.

Túl a nyolcvanon is sok mindenre emlékszik. Fejében, szívében ma is ott van a bánya, ott vannak a társak. Mesél a Déli 1, a Déli 2, majd a Csurgó táról, amely Mátranovák legnagyobb, legjobb bányája volt.

- Ha az egyik bányából kiszedtük a szenet, mentünk tovább, - mondja. - Amikor hetvenkettőben bezárták az utolsó nováki bányát is, mentünk Ménkesre.

Ahogy számolja, harmincnégy évét hagyta a bányákban. Nehéz volt és nem is veszélytelen a munka a föld alatt, de segítettek egymást, vigyáztak egymásra. Nem is volt balesete sem neki, sem a csapatában dolgozóknak.

- Meg sem fordult a fejében, hogy más munka után nézzen?

- Miért néztem volna? Szigorú rend

Tisztelet és elismerés a szakszervezettől a hűségért. Mátranovákon, a megyei bányásznapon.

férjét fogadó, kiszolgáló asszonyt, a tisztaszobát, a házakat, amelyeket már vályogból, kőből építettek, S mutatja a szorgos asszonykezek készíttette mesésép kézimunkákat, a szövött vásznakat és az emberek szorgos munkáját elismerő kitüntetések. A település határában három bánya volt: Istenáldás táró, Ambrúzs lejtakna és Csipkés lejtakna. Ahogy Nádasdi József, a bányászszakszervezet nádújfalusi alapszervezetének elnöke mondta, a bányákban nagyobb-szentről Nádújfaluból, Mátramindszentről és Nemptiből igyekeztek műszakba az emberek. Kezdetben gyalogosan, később kerékpáron tették meg a több kilométeres utat. Most harmadik alkalommal, az utódok ismét elgyalogoltak a bányákhoz. Kettő egykori bejáratánál, Istenáldásnál és Ambrúzsánál a Bányász Kultúráért Alapítvány támogatásával emléktáblát avattak, fejet hajtottak az egykori bányászok előtt. Reményeik szerint a jövő évben meglesz a harmadik, az 1967-ig szenet adó bánya, Csipkés emléktáblája is. S tisztelgetek a faluban már korábban létrehozott bányász emlékhelynél is.

A bányásznap megemlékezést dr.

volt az igaz, megkövetelték a munkát, de megbecsültek, segítettek. Nem csak engem, valamennyi bányászt. Tisztességes fizetést vittünk haza. A falu mellett egész telepet építettek, a messzebről érkező bányász családoknak. A telepen orvos is volt, akit a bánya alkalmazott.

Akkoriban az járta, aki a bányánál dolgozni kezdett, azt egyhamar megkereste a bányászok szakszervezete is. Nem sokat kérte magát Répási István sem, beiratkozott a szakszervezetbe.

Érdemes volt belépni, - magyarázza. - Figyelték az emberekre, a bérekre, a jutalmakra, s arra is, hogy biztonságban dolgozzunk, pihenjünk. Mi is üdültünk Hajdúszoboszlón, Hévízen, de eljutottam az Adriai tengerhez is. Szép évek voltak, - mondja elmerengve.

Ma már nem csak Mátranovákon, Nógrád megyében sincs mélyművelésű bánya. Az országban az első között szüntették meg valamennyit. A bányászszakszervezet azonban él, dolgozik Mátranovákon is, amelynek Répási István hűséges tagja hatvanöt esztendeje.

Mátranovákon született és feleségül is nováki lányt vett. Az asszony a vendéglátónál dolgozott, szépen gyarapodtak. Nagy házat építettek, gondozták a ház kertjét, állatokat tartottak. A nagy házat ma a fia és családja lakja, ő meg beköltözött a kis házba. Csendben telnek napjai, mióta a felesége már nincs mellette. A faluba ritkán jár, legfeljebb ha vásárolni megy. Ha elvégzi dolgát a ház körül, újságot olvas, bekapcsolja a televíziót, hogy tudja, mi történik az országban, a világban.

A kapuig kísér, mutatja a házat, a gondozott kertet. Csupa derű az arca, amikor arról beszél, legnagyobb öröme az unokáiban és dédunokáiban van.

-vg-

Horn János, a Bánya-, Energia- és Ipari Dolgozók Szakszervezet elnöki főtanácsadója tartotta. Szólt a tűzfát pótló, a városokat „létrehozó”, ipari üzemeket „működtető” szénről, a bányászat kialakulásáról. Arról is, hogyan jutott el Nyugat Európából Magyarországra és mikor kezdődött a bányászkodás a nógrádi településen, többek között Nádújfaluban. Köszönetet mondott mindazoknak, akik a térség bányáiban dolgoztak, és tisztelettel emlékezett azokra, akik a bányában hagyták életüket. Mint mondotta, az emléktáblák avatásával, az emlékhelyekkel új bányász hagyomány van születőben. Ezek létrehozásához, gondozásához bányászszív kell. Csak ilyen, összetartozó közösség tud hagyományokat teremteni. s a közösségek erejéből épülhet, gazdagodhat a bányász és a nemzeti hagyomány. Jókait idézve erősítette szavai bizonyosságát: Acélszív és kőhomlok kell hozzá, hogy az ember oda lemerjen szállni és bekopogtasson az örök természet évezredes alvó nagy csodáihoz.

A nádújfalusi bányászok is megtették ezt.

VG

Centenárium ünnepség Tatabányán

A kertvárosi Bányász Művelődési Otthon színháztermében rendezte meg a bányászszakszervezet fennállásának századik évfordulóját ünneplő megemlékezését a BDSZ Tatabányai Szövetsége.

Hodossy Ildikó előadóművész, Ladányi András: A mélység kalandorai című bányászversével köszöntötte a megjelenteket, majd Vasas Mihály a Tatabányai Szövetség elnöke nyitotta meg az eseményt. Emlékeztetett a kezdetekre, a BDSZ megalakulására, s a rendezvény céljára: méltóképpen felidézni a múltat, s megemlékezni azokról, akik a bányász közösségeikért, az érdekharcban a legtöbbet tették.

Rabi Ferenc ünnepi beszédében részletesen szólt a szakszervezet megalakulásáról, a két világháború közötti munkaharcokról, melyek sokszor követeltek véráldozatokat a bányamunkásoktól. Több példát is felidézett a szénmedence munkásainak érdekérvényesítését kísérő küzdelmeiből. Külön kiemelte 1919. szeptember 6-át, amikor Tatabányán a felvonuló bányászok követelték a letartóztatott kommunisták kiadását. Megütköztek a csendőrökkel, akik a tömegbe lőttek. A vérengzésnek hét halálos áldozata maradt a helyszínen, a huszonhat súlyosan sebesült közül négyen a kórházban haltak meg. Ennek az eseménynek az emlékét őrizzük azzal, hogy minden év szeptemberének első vasárnapján tartjuk a Bányásznapot. A BDSZ elnöke, ezt követően a bányász

érdekvédelem sikereiről szólt, a vívmányok megőrzéséről. Beszéde második részében az érdekképviseltek jövőjéről, a szervezeti fúziók jelentőségéről beszélt, s felvázolta a bányaiipar helyzetének és sorsának várható alakulását.

Ezt követően a Rozmaringos Bányász Egylet lépett a színpadra, s bányászdalokat adtak elő.

Csiszár István, a Bányászahagyományokért Alapítvány kuratóriumának elnöke köszöntötte a százéves bányászszakszervezetet, s a jelenlévőket, majd Gengeliczky László előadóművész mondta el Kassák Lajos bányászokról szóló versét, a „Testvéreink”-ket.

Ezután Rabi Ferenc és Vasas Mihály, a centenárium alkalmából oklevelet és emléklakettet, illetve bányász ezüstgyűrűt adott át Vörös Katalinnak, Halla Bélának, Öller Ernőnek és Palotás Pálnak, hosszú évek óta végzett eredményes szakszervezeti tevékenységük elismeréseként.

Az ünnepség végén az idén harmincöt éves Tatabányai Bányász Dalkör adott színvonalas műsort.

A megemlékezés a Bányászhimnusz közös elénekülésével fejeződött be.

Ezután a meghívottakat állófogadáson látták vendégül, ahol Rabi Ferenc, a BDSZ elnöke mondott pohárköszöntőt.

A művelődési otthon udvarán színvonalas és egyre fejlődő tartalmú szabadtéri bányásmúzeum várta az érdeklődőket.

- h -

„100 ÉVES” HÍREK

2013. szeptember 25-én, az Ady Endre Művelődési Ház és Könyvtár színháztermében tartotta, a BDSZ megalakulásának százéves évfordulója alkalmából, ünnepi ülését a nagybányai és a kisterenyeyi bányász nyugdíjas alapszervezet.

Miliczki Ferenc a nagybányai szakszervezet elnöke köszöntötte a megjelenteket.

Hámori István Péter a Bányamunkás Foszterkesztője tartott megemlékező beszédet. Ezt követően emlékkorsó átadására került sor, majd rögtönzött fórum keretében, a fozterkesztő, valamint Rákó József, a BDSZ Nógrád megyei bizottságának elnöke választ a közönség soraiból érkező kérdésekre, illetve reagált a véleményekre.

*

A bányászszakszervezet megalakulásának centenáriumiát, 2013. szeptember 27-én, az alkalomhoz illő előadás-sorozattal ünnepelte meg a BDSZ ajkai

és padragkúti nyugdíjas alapszervezete.

A Padragkúti Művelődési Házban megtartott eseményt Győr Sándor nyitotta meg.

Ezt követően Kerekes Árpád „Besztercebányai bányász sztrájk és felkelés 1525-1526-ban” címmel tartott előadást.

„Pillanatképek a bányamunkás mozgalmak és bányászszakszervezet történetéből” című előadásában Blaskó Sándor szólt a bányamunkásság harcainak történetéről.

Horváth Károly, azt mutatta be, hogy milyen volt a „Bányamunkások kulturális élete az 1945 előtti években az ajkai medencében”.

Végül Makrai László a „BDSZ jelene és jövője” címmel a bányászszakszervezet mai érdekérvényesítő tevékenységéről, a szakszervezet eredményeiről, terveiről beszélt.

(h)

Foszterkesztő: Hámori István Péter • Szerkesztőség: 1068 Budapest VI. Városligeti fasor 46-48.

Telefon: 322-1226; 351-7758 • Fax/üzenetrögzítő: 351-7758 • E-mail: bdsz@banyasz.hu •

A bányamunkásban megjelent cikkek interneten is hozzáférhetők: www.banyasz.hu • Kiadja a

Nyomdort Kft. • Telefon/fax: 06 29 497-859 • Felelős kiadó: Rabi Ferenc • ISSN 0133-6630

100 év érdekvédelem Megemlékezés Salgótarjánban

Száz esztendeje annak, hogy létrejött a bányamunkások szakszervezete, amely indulását a Bányamunkás megjelenésétől számítja. A bányászok szervezett erejétől rettegő hatalom mindent megtett, hogy megakadályozza ezt. Am erőfeszítéseik hiábavalónak bizonyultak, A bányamunkások érdekeit képviselő újság lett a szakszervezet bölcseje, nevelője.

Minderről Hámori István Péter, a Bányamunkás fozterkesztője beszélt azon a megemlékezésen, amelyet az MSZOSZ megyei képviselete és a bányászszakszervezet Nógrád megyei bizottsága szervezett Salgótarjánban. Hangsúlyozta: a szakszer-

vezet története a különböző történelmi korokon, társadalmi - gazdasági rendszereken átívelő érdekharcok története. A szervezkedő bányamunkások tudták, hogy érdekeiket csak szervezeten, a szolidaritásra alapozva védhetik meg. A harc nehéz volt, áldozatokat követelt, de a bányászok elszántak voltak. Több alkalommal tört ki sztrájk a nógrádi, a salgótarjáni szénmedencében is, a rövidebb munkaidőért, jobb munkakörülményekért, a bérek javításáért, szociális helyzetük jobbításáért és a háború, a vérontás ellen. Az első Baglyasalján volt, ahol a csendőrsortűz után sok sebesült maradt és egy fiatal bányász, Targos

István az életét vesztette. Az 1944-es karancslejtősi ellenállás kényszerű befejezése után, hat bányászt végeztek ki.

A továbbiakban az előadó arról szólt, hogy a bányászszakszervezet a megváltozott körülmények között is folytatta, folytatja érdekvédelmi tevékenységét. A bányászok a háború után a szénecsatával fontos építőkövei voltak az ország újjáépítésének. A munkaversenyes szervezése mellett bőven adott tennivalót a munka és szociális körülmények javítása, a kulturális, a sporttevékenység és az üdültetés is. A rendszerváltást követően pedig a munkahelyek megtartása, a munka nélkül maradt bányászok sorsának méltányos rendezése jelentette a legfontosabb feladatot. S közben a szakszervezet kemény küzdelmet vívott fennmaradásáért, az olyan vívmányok megvédéséért, mint a bányásznyugdíj intézménye, a munkahelyüket veszített bányászok támogatása, a BDSZ Önségélyező Pénztár megalakítása, a bányázkultúra, a bányászahagyományok ápolásának támogatása. Mint mondotta, a bányászszakszervezet célja továbbra is az eredményesebb érdekérvényesítő, érdekvédelmi munka. Ezért törekszenek erőik egyesítésére, szövetségre az ipari szakszervezetekkel.

Ezt követően Hernádvölgyi Andrea az MSZOSZ alelnöke, Székely Tamás, az Autonóm Szakszervezet elnöke, Hámori István Péter és Rákó József, a bányászszakszervezet megyei bizottságának elnöke, Becsó Zsolt, Nógrád Megye Közgyűlésének elnöke, országgyűlési képviselő koszorút helyezett el a bányász emlékhelyen, az MSZOSZ székházában.

V. G.

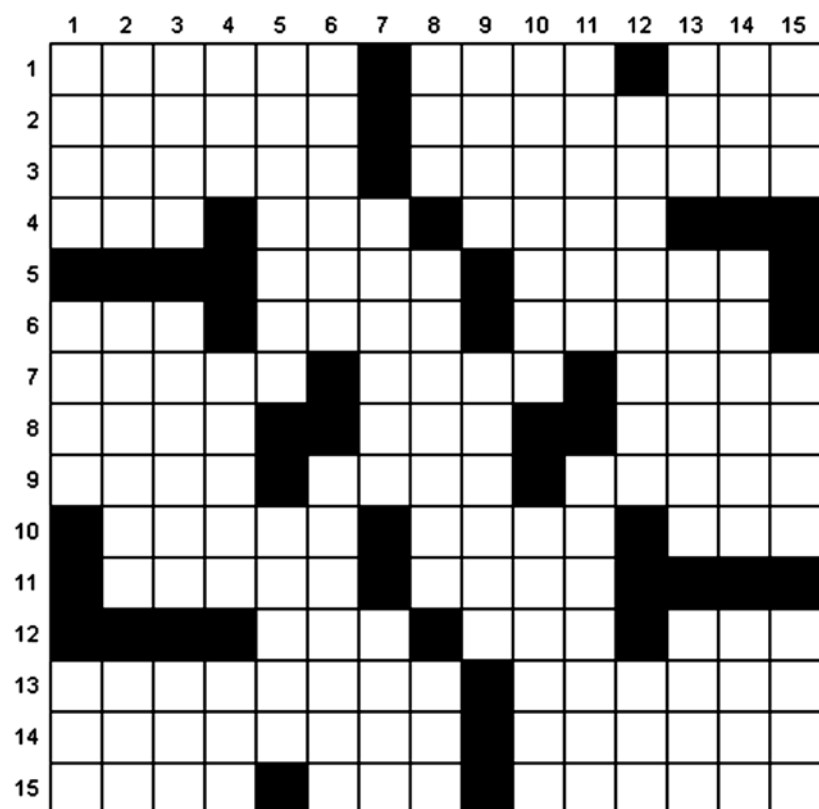
Tisztelgés a bányászok előtt: Hámori István Péter és Rákó József.

Hol, mit bányásznak?

VÍZSZINTES: 1. **Energiaforrás. Magyarországon is bányásszák. Legnagyobb kitermelői közé tartoznak Szaúd-Arábia, Oroszország és az USA.** – Alföldi megyénk nevének egyik tagja. – Költői hitvallás: ... poetica. 2. **Helyénvaló, jó modorra valló lenne.** – Bizonyított; papírokkal támasztotta alá. 3. Beethoven harmadik szimfóniájának neve. – **Ezüstfém színű, igen kemény fém. Ércét több mint négyszáz bányában hozzák felszínre. Legfontosabb lelőhelyei Marokkóban, Namíbiában és Argentínában vannak.** 4. Tudományos-fantasztikus regények világhírű írója volt (Stanislaw). – Kén és Nátrium vegyjele. – Meg Ryan és Hugh Grant filmje: Változások ... 5. Ambrus Kyri énekelt: “Csak egyet ..., csettints, / szó-ó-ó-ó-ólj, vagy füttents”. – Hajápolási eszközök márkája vagy szatén, angolul.

6. Mezőgazdasági Biotechnológiai Kutatóközpont, röviden. – Fekete István gólyaregénye. – Kedvelt szörpök jelzője. 7. Egyforma betűk. –Dunántúli városunk, ahol a helyi szénbányászat történetét csaknem ötven éve múzeum mutatja be. – Jön már a bika, fúj az orra ...” 8. Robbanás hangját utánzó szó. – Est betűi keverve. – Takács becézett alakja. 9. Kijárat, angolul. – Csillagkép. – Spanyol filmszínész és forgatókönyvíró volt (Antonio). 10. Egyiptomi gázlómadár. – Neodimium, kén és itrium vegyjele. – Passau folyója a Duna és az Inn mellett. Vagy Liz betűi keverve. 11. Mi köti össze Tokajt, Szolnokot és Szegedet? – Belé; a tömegébe. 12. Tan betűi keverve. – Milyen rokonom? – Kadosa egyenemű betűi. 13. **Ezüstfém, nagy keménységű fém. Magas az olvadás- és forráspontja. Nyelvújításkori magyar neve olány. Ércének fő bányászati területei a következő országban találhatók: USA, Chile, Kanada, Oroszország.** – Megsejti. 14. Valaki felé hangosan mond valamit. – Valaminek a magyarázata. 15. Döntetlen sakban. – Római CIV fele. – Parányi alkotórészek.

FÜGGŐLEGES: 1. Észak német kikötőváros. – Fenyő Miklós slágere, a róla szóló színdarab és film: ... in Hungária. – Törlőrongy. 2. Mire megy, aki birokra kel valakivel? – **Mi az, amiből előbb timföld, majd alumínium lesz? Bányászata a köz-**

elmúltig hazánkban a világ élvonalába tartozott. A kitermelő országok rangsorát Ausztrália, Brazília – Arrafelé. 3. **Puha, jól megmunkálható, nyújtható, forrasztható, hegeszthető, korrózióálló nehézfém. Hozzá a legtöbb ércet Kínában bányásszák, de fontos például Ausztrália, az USA és Peru is.** – Milyen országok például Barbados, Belize és Dominika? – Régi súlyegység. 4. Román pénz. (Legalább kettő). – A Magyar Szerzői Jogvédő Iroda Egyesület latin neve: ...jus. – lktatva, röviden. 5. Anna vagy Anikó becézve. – Szabadság, bizalmas szóval. 6. Az elmúlt évtizedek egyik legsikeresebb francia filmszínésznője: ... Moreau. – Könnyű lábbeli. 7. Térképek könyve. – Ilyen szálami is van. 8. Bivaly fele! – Érzünk, gyanítunk valamit. – Nitrogén és titán vegyjele. 9. Fa vagy folyó részei. – Először próbálkozik.10. Középkori vár Itáliában. IV. Henrik német császár ott gyakorolt bűnbánatot. Ebből lett a ...járás. – A hírekben gyakran szereplő ország. 11. Bor vagy pezsgő jelzője lehet. – **Szén kemény módosulata. Ékszeret is készítenek belőle, iparban is felhasználják. Világtermelésében a vezető országok: Botswana, Ausztrália, Kongó, Oroszország, Dél-Afrika.** 12. Adott

helyre gördítette. – Észak, dél és oxigén betűjele. 13. Negyven rabló Babája. – Ibolya és Adél becézése. – **Ezüstfém, igen kemény, kovacsolható fém. Acéllal szokták ötvözni. Ércéből legtöbbször Dél-Afrikában bányásznak.** 14. Mirtuszban van! – **Szintén ezüstfém, de lágy, jól nyújtható, ferromágneses nehézfém. Vöröses színű ércéből a világtermelés két-harmadát egy kanadai lelőhely adja.** – Diszítés: ...ráció. 15. Színdarab, amelynek főszerepét Kern András lassan harminc éve játssza a Vigaszínházban: Játssz újra, ... - Zenei félhang. – Halászó eszköz.

Beküldendő a nyolc **vastagbetűs** sor megfejtése.

A rejtvenypályázat nyertesei

A júliusi rejtvenyünk helyes megfejtése a következő: AMIG SZÍVÜNK DOBOG, A GALAMB.

A nyertesek: Bajnóczy Ilona, 1117 Budapest, Váli u. 6.; Káldi Béláné, 8060 Mór, Kodály Zoltán u. 19.; Lőrincz Józsefné 2840 Oroszlány, Rákóczi F. u. 25. II/a.

A nyereményeket postán küldjük el.

BÁNYAMUNKÁS

A BÁNYA-, ENERGIA-
ÉS IPARI DOLGOZÓK
SZAKSZERVEZETÉNEK LAPJA